

Programi mësimor i lëndës
**HETIMI DHE GJYKIMI
PENAL**
2026–2027

(Për Shkollën e Magjistraturës)
(Viti akademik 2026 - 2027)

**(Për vitin e parë të Formimit Fillestar
për kandidatët për magjistratë dhe avokat shteti)**

Pedagogu titullar: Idlir Peçi

Përmbajtja e kursit

1. HYRJE NË LËNDËN "GJYKIMI PENAL"	
1.1 Përshkrimi i lëndës	
1.2 Objektivat: njohuri, aftësi dhe qëndrime	
2. PJESA E PARË: HETIMET PARAPRAKE.....	
2.1 Përmbajtja	
2.2 Objektivat mësimorë	
2.3 Struktura dhe metodologjia	
2.4 Ngarkesa studimore	
2.5 Materialet studimore	
2.6 Vlerësimi	
3. PJESA E DYTË: SEANCA PARAPRAKE	
3.1 Përmbajtja	
3.2 Objektivat mësimorë	
3.3 Struktura dhe metodologjia	
3.4 Ngarkesa studimore	
3.5 Materialet studimore	
3.6 Vlerësimi	
4. PJESA E TRETË: GJYKIMI NË SHKALLË TË PARË	
4.1 Përmbajtja	
4.2 Objektivat mësimorë	
4.3 Struktura dhe metodologjia	
4.4 Ngarkesa studimore	
4.5 Materialet studimore	
4.6 Vlerësimi	
5. PJESA E PESTË: GJYKIMET E POSAÇME	
5.1 Përmbajtja	
5.2 Objektivat mësimorë	
5.3 Struktura dhe metodologjia	
5.4 Ngarkesa studimore	

5.5	Materialet studimore
5.6	Vlerësimi
6.	PJESA E GJASHTË: GJYKIMI NË APEL.....
6.1	Përmbajtja
6.2	Objektivat mësimorë
6.3	Struktura dhe metodologjia
6.4	Ngarkesa studimore
6.5	Materialet studimore
6.6	Vlerësimi
7.	PJESA E SHTATË: GJYKIMI NË GJYKATËN E LATË.....
7.1	Përmbajtja
7.2	Objektivat mësimorë
7.3	Struktura dhe metodologjia
7.4	Ngarkesa studimore
7.5	Materialet studimore
7.6	Vlerësimi
7.	VLERËSIMI I LËNDËS

1. Hyrje në lëndën "Gjykimi penal"

1.1 Përshkrimi i lëndës

Lënda “Gjykimi penal” adreson nevojën për të edukuar dhe trajnuar kandidatët për magjistrat në procesin penal, si një nga juridiksionet më të rëndësishme të sistemit të drejtësisë. Gjyqtari dhe prokurori si subjektet procedurale kryesore në gjykim, kanë detyrat themelore, i pari në dhënien e drejtësisë, për të vendosur nëse akuza e ngritur nga prokurori është e drejtë, ose jo, si dhe për të kontrolluar nëse hetimet paraprake nëse janë të plota. Ndërsa i dyti ushtron ndjekjen penale dhe përfaqëson akuzën në gjyq në emër të shtetit, drejton dhe kontrollon hetimet paraprake dhe veprimtarinë e policisë gjyqësore, si dhe kryen vetë çdo veprim hetimor që e çmon të nevojshëm, merr masa për ekzekutimin e vendimeve penale, mbikëqyr ekzekutimin e tyre, si dhe ushtron funksionet e bashkëpunimit gjyqësor me autoritetet e huaja.

Kjo lëndë bazohet në detyrat konkrete që kandidatët do të duhet të përmbushin si magjistratë të ardhshëm në të gjitha fazat e procesit penal. Duke përcaktuar “detyrat gjyqësore” ose “detyrat e prokurorit”, kandidatët vendosen që në ditën 1, në pozicionin e magjistratit.

Legjislacioni në Shqipëri thekson rolin drejtues të prokurorëve në hetime. Prandaj, realizmi me efektivitet i rolit drejtues është thelbësor për të siguruar rezultat më të suksesshëm të punës së prokurorisë. Në këtë aspekt merr rëndësi zhvillimi i aftësive të kandidatëve për magjistrat për të realizuar rolin drejtues të hetimit, që nga marrja e njoftimeve për veprën penale, orientimi i policisë për të kryer veprimet e duhura hetimore, verifikuese, apo për të ushtruar rolin kontrollues nga gjyqtaret gjatë vijimit të procesit penal.

Gjithashtu legjislacioni ka përcaktuar rolin themelor të gjyqtarit në dhënien e drejtësisë, dhe drejtimin e procesit gjyqësor. Menaxhimi i këtij roli është faktor shumë i rëndësishëm në efektivitetin dhe eficensën e ushtrimit të detyrës së gjyqtarit.

Lënda është e ndarë në gjashtë module, duke përdorur si kriter fazën e procedimit penal, hetimet paraprake, seanca paraprake, gjykimi në shkallë të parë, gjykimet e posaçme, gjykimi në apel dhe gjykimi në Gjykatën e Lartë. Secili modul synon të aftësojë kandidatin për magjistrat të ushtrojë detyrat e tij sipas fazës së procesit penal. Përveç zgjerimit të njohurive, ata edukohen që t’i aplikojnë ato në praktikë, nëpërmjet metodologjive adekuate, duke u zhvendosur fokusi nga zhvillimi dhe zgjerimi i njohurive, në zhvillimin dhe përmirësimin e aftësive për aplikimin në praktikë, ngjashëm me ushtrimin e detyrës në zyrën eventuale.

1.2 Objektivat dhe Kompetencat

Objektivi i Përgjithshëm

Kurikula “Gjykimi dhe hetimi penal”, synon të zhvillojë, zgjerojë dhe të përmirësojë aftësinë profesionale dhe etike të kandidatit për magjistrat. Kandidati për magjistrat vendos standarde të qëndrueshme për cilësinë dhe sasinë e veprimtarisë së tij, në drejtim të zhvillimit të aftësive profesionale, organizative, etikës dhe angazhimit profesional. Kjo arrihet duke e vendosur kandidatin që në fillim në trajnimin fillestar në ambientin e profesional të gjyqtarit dhe prokurorit.

Kompetencat:

Për të arritur objektivin e përgjithshëm, kurikula synon të zhvillojë tek kandidatët për magjistrat këto kompetenca si më poshtë:

Njohuritë

Pas përfundimit të kurikulës:

- Kandidati për gjyqtar ka përfitur njohuritë ligjore, të nevojshme dhe të kërkuara për të marrë vendime gjyqësore, për të interpretuar ligjin penal dhe atë procedural penal, për të identifikuar konfliktin e normave, për të përdorur parimet e përgjithshme të teorisë së të drejtës penale dhe për të analizuar, ndjekur zhvillimet në jurisprudencë.
- Kandidati për prokuror ka përfitur njohuri ligjore, të nevojshme dhe të kërkuara për të hetuar dhe për të marrë urdhra dhe vendime, për të ndërmarrë logjikisht hetimin, sipas kërkesave ligjore, për të mbledhur provat e kërkuara me ligj, për të interpretuar ligjin penal dhe procedural penal dhe për të analizuar, ndjekur zhvillimet në jurisprudencë.

Aftësitë

Pas përfundimit të kurikulës kandidati për prokuror:

- Kandidati për prokuror ndërmerr logjikisht hetimin apo procedura të tjera të sistemit të prokurorisë, sipas kërkesave ligjore, nëpërmjet përcaktimit dhe evidentimit të fakteve të çështjes apo praktikës, objektin e ndjekjes penale si dhe rrethanat dhe faktet që janë të nevojshme për t'u provuar apo aktet që duhen administruar;
- Kandidati për prokuror evidenton pikat e forta dhe të dobëta të hetimit duke theksuar nevojën për kryerjen e veprimeve të nevojshme hetimore përputhje me objektin e hetimit, mjaftueshmërinë si dhe linja logjike e veprimeve hetimore të urdhëruara, për të qenë efektiv në ushtrimin e ndjekjes penale, si dhe të individualizojë, argumentojë përgjegjësinë penale.
- Kandidati për prokuror mbledh provat e kërkuara me ligj për të mbështetur objektin e hetimit sipas natyrës së çështjes, apo për të administruar aktet e nevojshme për plotësimin e praktikës, për të përdorur mjetet e përshtatshme dhe efektive për kërkimin e provës, të marrë në pyetje, duke bërë pyetjet e duhura, të qarta dhe të sakta të cilat lidhen me objektin e hetimit, duke garantuar dhe respektuar të drejtave që jep ligji, për personin që merret në pyetje.
- Kandidati për prokuror identifikon marrëdhëniet shkak-pasojë ndërmjet faktit penal, provave të mbledhura dhe dispozitave ligjore, të analizojë konceptet, institutet dhe dispozitat lidhen midis tyre, të interpretojë ligjin e identifikuar, të zbatojë parimet e përgjithshme të së drejtës materiale e procedurale dhe arsyetimi i tij për mënyrën e zbatimit të ligjit mbi faktet objekt hetimi, për të analizuar jurisprudencën në zgjidhjen e çështjes, si dhe të kryejë arsyetim me nivel që plotëson standardin e procesit të rregullt ligjor.
- Kandidati për prokuror, përpara gjykatës, argumenton ligjshmërinë e provave të administruara në fazën e hetimit, për të qenë aktiv dhe për të ndërhyrë në momentet e duhura gjatë debatit të shqyrtimit gjyqësor dhe për të shprehur qartë duke evidentuar bazën e duhur ligjore për argumentet e ngritur prej tij për të kërkuar administrimin e provave të nevojshme, që mbështesin aktin e prokurorit si dhe për të mbajtur qëndrim në lidhje me provat e kërkuara nga i pandehuri.
- Kandidati për prokuror identifikon konfliktin ligjor ndërmjet apelit apo ankimit të paraqitur dhe vendimit të gjykatës, në rastet në gjykim, si dhe aftësia për të paraqitur kundërshtimet në rekurs, për të përcaktuar dhe evidentuar faktet dhe rrethanat e çështjes objekt gjykimi, objektin e ankimit apo apelit të prokurorit si

dhe rrethanat dhe faktet apo aktet e administruara e që janë të nevojshme për t'u paraqitur para gjykatës, në mbështetje të konkluzioneve që ai mban për rastin në gjykim, si dhe për të paraqitur në rekurs kundërshtimet në lidhje me vendimmarrjen e gjykatës se apelit, bazuar në kërkesat e ligjit procedural për paraqitjen e rekursit në Gjykatën e Lartë.

- Kandidati për prokuror mbron rekursin e prokurorit të apelit, për të paraqitur kundërshtimet në lidhje me vendimmarrjen e gjykatës se apelit, bazuar në kërkesat e ligjit procedural për paraqitjen e rekursit në Gjykatën e Lartë, si dhe aftësia për të paraqitur kundërshtimet në lidhje me kërkesat përpara Gjykatës Kushtetuese, si dhe të identifikojë konfliktin ligjor, në veçanti referuar shkaqeve të rekursit me rëndësi për njësimin, ndryshimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore, apo referuar shkaqeve të kërkesës në procesin kushtetues.
- Kandidati për prokuror kryen arsyetim ligjor në marrjen e vendimeve dhe veprimeve hetimore, në të cilin përfshihet qartësia dhe kuptueshmëria e akteve të prokurorisë, struktura e qëndrueshme dhe e mirëorganizuar e akteve të prokurorisë, aftësia për të marrë në pyetje dhe cilësia e analizës dhe e argumentimit logjik të prokurorit.
- Kandidati për prokuror përpilon akte me strukturë të qëndrueshme dhe të mirëorganizuar, nëpërmjet ndjekjes së një metodologjie të caktuar sipas pjesëve përbërëse të dokumentit ligjor, në funksion të orientimit dhe kuptueshmërisë së përmbajtjes, e cila përmban: Prezantimin e fakteve; Identifikimin e dispozitave të zbatueshme të ligjit; Analizën ligjore të fakteve; Përfundimet; Dispozitivin dhe mënyrën se si lidhen këta elementë me njëri tjetrin.
- Kandidati për prokuror demonstroi angazhim dhe përgjegjshmëri në funksion nëpërmjet një sjellje të kujdesshme, objektive, me vetëpërmbajtje dhe maturi gjatë ushtrimit të detyrës, në mënyrë korrekte, të ndërgjegjshme, sistematike dhe në kohë të arsyeshme; të shmangë çdo sjellje që tregon mungesë respekti, vetëpërmbajtjeje, ndjeshmërie, vëmendjeje apo qasje të papërshtatshme dhe fyese, duke mos u kufizuar vetëm në shmangien e sjelljeve që formalisht kualifikohen si në kundërshtim me ligjin.
- Kandidati për prokuror shmang lidhjet e papërshtatshme me palët në proces ose shmangien e sjelljeve që bëjnë të duket sikur ka lidhje të tilla të papërshtatshme; të ushtrojë detyrën me nder dhe dinjitet në mënyrë që të përmbushë pritshmërinë e publikut.
- Kandidati për prokuror duhet të jetë i vetëdijshëm se sjellja profesionale, jeta private dhe sjellja në shoqëri kanë ndikim në imazhin e drejtësisë dhe besimit të publikut, si dhe të jetë në gjendje që të përcjellë vlera personale dhe profesionale, duke shfaqur cilësitë personale, që i bëjnë të konsiderohen si shembuj të mirë për të tjerët, të shmangë sjelljet që tregojnë mungesë respekti për dinjitetin e palëve, si dhe keqpërdorimi i orarit të punës, personelit dhe burimeve të institucionit për qëllime private.
- Kandidati për prokuror garanton respektimin e grupeve të cënueshme, të barazisë gjinore dhe i të drejtave të pakicave, si dhe të shmangë përdorimin e gjuhës diskriminuese, çdo tendence për paragjykim, apo ndërhyrjes së mendimeve personale në vendimmarrjen e prokurorit.

- Kandidati për prokuror realizon një komunikim në mënyrë efektive dhe transparente, për t'u shprehur në mënyrë të kuptueshme, të qartë dhe të saktë me subjektet e procedimit penal, publikun, subjektet e tjera dhe të tretët, si dhe të bashkëpunojë me kolegët, duke përfshirë shkëmbimin e njohurive dhe përvojës profesionale me ta.

Pas përfundimit të kurikulës kandidati për gjyqtar:

- Kandidati për gjyqtar identifikon natyrën e çështjes, të përcaktojë faktet e çështjes, ligjin e zbatueshëm dhe/ose konfliktin e normave sipas rastit, si dhe të interpretojë ligjin e identifikuar dhe të arsyetojë për mënyrën e zbatimit të ligjit mbi faktet objekt gjykimi.
- Kandidati për gjyqtar zbaton parimet e përgjithshme të së drejtës materiale e procedurale penale që kanë lidhje me interpretimin e ligjit në zgjidhjen e çështjes, të kërkojë, të identifikojë, të organizojë, të përdorë, të analizojë jurisprudencën relevante për një çështje të caktuar, duke iu referuar, menaxhuar me efikasitet, në vendin e duhur dhe sipas llojit të qëllimit të aktit.
- Kandidati për gjyqtar përpilon vendime të qarta, koncize dhe të kuptueshme, nëpërmjet përdorimit të thjeshtë dhe të drejtpërdrejtë të gjuhës, shprehjes së mendimit qartë dhe me sa më pak fjalë, zbatimit të saktë të rregullave gramatikore dhe atyre të sintaksës; përzgjedhjes së kujdesshme të gjuhës dhe përdorimit të gjitha shkronjave të alfabetit shqip (ë dhe ç), paragrafëve dhe e strukturës së fjalisë për të shprehur kuptimin; përdorimit në mënyrë korrekte dhe konsistente i termave teknikë.
- Kandidati për gjyqtar bën strukturë të qëndrueshme dhe të mirëorganizuar të vendimit, e cila përmban një strukturë të qartë, të qëndrueshme, të mirëorganizuar, të cilës kandidati i përmbahet me përpikëri gjatë prezantimit të fakteve, në identifikimin e ligjit të zbatueshëm dhe lidhjes së tyre me konkluzionet e arritura, nëpërmjet ndjekjes së një metodologjie të caktuar sipas pjesëve përbërëse të aktit procedural, në funksion të orientimit të lexuesit dhe kuptueshmërisë së përmbajtjes së aktit.
- Kandidati për gjyqtar bën një analizë cilësore mbi bazën e një zhvillimi logjik të koncepteve ligjore, si dhe një argumentim logjik, i cili nënkupton identifikimin e marrëdhënieve shkak-pasojë, analizimin se si konceptet, institutet dhe dispozitat lidhen midis tyre, ose se si ato zbatohen në një situatë të caktuar, duke përdorur një nivel arsyetimi, që plotëson standardin e procesit të rregullt ligjor.
- Kandidati për gjyqtar respekton afatet ligjore brenda të cilave duhet të përfundojë gjykimi i një çështjeje, si dhe të kryejë procedurat gjyqësore nëpërmjet mbikëqyrjes së dërgimit pa vonesë të akteve të nevojshme të njoftimit; marrjes së masave për të siguruar njoftime të rregullta për seancat pasardhëse, planifikimit të seancave, duke marrë parasysh kohëzgjatjen e çështjes, afatet ligjore, dhe mendimin e palëve; si edhe çdo masë tjetër e marrë konkretisht nga kandidati për shmangien e seancave joproduktive.
- Kandidati për gjyqtar kryen veprimet e nevojshme procedurale për organizimin e procesit gjyqësor, ndër të tjera si: vënia në lëvizje e dosjes në kohë dhe në përputhje me afatet ligjore; kryerja e veprimeve përgatitore efektive dhe në kohë, duke marrë parasysh caktimin e afateve për të metat e padisë, njoftimin e akteve apo deklaratës së mbrojtjes; planifikimi dhe zhvillimi i seancave përgatitore efektive; dokumentimi i vendimeve dhe veprimeve të tjera procedurale; drejtimi i një procesi të rregullt gjyqësor, duke orientuar drejt debatin mes palëve, duke u shprehur qartë, me urdhra dhe vendime të ndërmjetme për çdo kërkesë të tyre; fillimi i seancave pa vonesë; ndjekja me rigozitet e fazave në të cilat kalon shqyrtimi gjyqësor; orientimi i palëve

për ndjekjen e rrugës alternative të zgjidhjes së mosmarrëveshjes, sikundër është ndërmjetësimi.

- Kandidati për gjyqtar kryen sjellje të kujdesshme, objektive, me vetëpërmbytje dhe maturi të gjyqtarit gjatë ushtrimit të detyrës, sipas standardeve etike.
- Kandidati për gjyqtar vepron në mënyrë të pavarur, të paanshme dhe paparagjykim ose diskriminim.
- Kandidati për gjyqtar komunikon në mënyrë të qartë, transparente, të saktë me palët ndërgjyqëse, publikun, subjektet e tjera dhe të tretët, si dhe bashkëpunon me kolegët, administratën gjyqësore duke përfshirë shkëmbimin e njohurive dhe përvojës profesionale me ta.

Qëndrimi

Pas përfundimit të kurikulës:

- Kandidati për magjistrat njeh kufijtë e vet në aspektin e specializimit dhe qasjes së kërkuar ndaj çështjes. Demonstron depërtim në origjinën e sjelljes së vet dhe ndikimin e saj tek të tjerët. Është i vetëdijshëm për vlerën themelore që ka ushtrimi i detyrës në mënyrë të paanshme dhe pavarur. Ka të zhvilluar ndjenjën e integritetit si pjesë thelbësore të vetëdijes së tij për kufijtë dhe vullnetin për të lëvizur dhe për të marrë në konsideratë pozicionin e tij brenda tyre.
- Kandidati për magjistrat ka krenari dhe pasion për sistemin e drejtësisë dhe besim në cilësitë e tij/saj. I qëndron vendimeve të marra dhe demonstron individualitet e vendosmëri, gjë që rrit ndikimin e veprimeve të tij/saj, merr parasysh rolin e tij, apo trupës, ku bën pjesë, në gjykatën, pjesë e së cilës është, si dhe në sistemin e drejtësisë në tërësi; guxon, kur është e nevojshme, të shkojë kundër pikëpamjeve të pranuara përgjithësisht dhe të bëjë gjërat ndryshe; tregon shkathtësi brenda kornizës së rënë dakord; guxon të ndryshojë drejtimin në trajtimin dhe shkëmbimin e pikëpamjeve. Është i qartë në lidhje me pritjet, vendos kufij.
- Kandidati për magjistrat ka të zhvilluar vetëbesimin dhe autenticitetin. Vetëbesimi është i vështirë për t'u zhvilluar, sepse sjellja e lidhur është thellësisht e ngulitur në personalitet, por trajnimi është mënyra më e përshtatshme për ta adresuar atë. Gjithashtu autenticiteti është i vështirë për t'u zhvilluar, sepse është thellësisht i përqendruar në personalitet. Trajnimi synon rritjen e efektivitetit personal dhe zhvillimin e vendosmërisë.
- Kandidati për magjistrat shfaq paanshmëri shumë të shprehur, mënyra e qasjes ndaj palëve në procedimin penal dhe një qëndrim autoritar janë vlera themelore të lidhura me vetëbesimin. Autoriteti mund të rritet duke fituar përvojë dhe duke qenë i hapur ndaj sjelljes shembullore të të tjerëve. Paanshmëria shumë e shprehur zhvillohet duke shqyrtuar shpesh ndikimin e veprimeve të veta dhe duke integruar reagimet e të tjerëve në sjelljen dhe veprimet e veta.
- Kandidati për magjistrat angazhohet me emocionet, komunikimin joverbal midis palëve dhe dëgjon në mënyrë aktive dhe u jepni palëve ndjesinë se janë kuptuar, kur është e nevojshme, përshtat përdorimin e gjuhës.
- Kandidati për magjistrat komunikon në mënyrë efektive, lejon kolegët të përgjigjen gjatë procedimit penal duke siguruar një atmosferë kolegjiale, si dhe dëgjon në mënyrë aktive pikëpamjet e tyre, duke u përgjigjur me argumente e mbrojtur fuqishëm pikëpamjen e tij ose të saj, nëse është e nevojshme.

- Kandidati për magjistrat është i vetëdijshëm për pozicionin e tij si gjyqtar, prokuror, kur kjo ka të bëjë me sjelljen e tij shoqërore, ose private nuk shmang konfrontimet me kolegët kur kundërshtohet.
- Kandidati për magjistrat tregon përgjegjësinë për zhvillimin e tij profesional dhe investon në të, merr parasysh detyrat dhe përgjegjësitë e të tjerëve në institucion në veprimet e tij, duke qenë i përgatitur të ndihmojë të tjerët.
- Kandidati për magjistrat i bën konfliktet, ose problemet objekt diskutimi, përqendrohet dhe merr iniciativën për vendimmarrje kolegjiale.
- Kandidati për magjistrat identifikon arsyet themelore për sjelljen e pjesëmarrësve në procedurën penale, tregon vetë-ndjeshmëri, u drejtohet palëve me respekt.

1.1. Përmbajtja e kursit

Kursi “Hetimi dhe gjykimi penal” do të zhvillohet bazuar në disa module, si vijon:

MODULI I - HETIMET PARAPRAKE

MODULI II - SEANCA PARAPRAKE

MODULI III - GJYKIMI NË SHKALLË TË PARË

MODULI IV - GJYKIMET E POSAÇME

MODULI V - GJYKIMI NË APEL

MODULI VI - GJYKIMI NË GJYKATËN E LARTË

1.2. Struktura dhe Metodologjia

MODULI I: HETIMET PARAPRAKE

Hetimet paraprake përbëjnë fazën paragjyqësore të procesit penal, e njohur si faza e procedimit; ajo fillon me konstatimin e faktit penal dhe përmbyllet, si rregull, me ushtrimin e ndjekjes penale ose me pushimin e saj. Ky modul synon të trajtojë problemet kryesore që lidhen me hetimet, duke filluar nga masat e parashikimit dhe burimet e njoftimit deri në zhvillimin e seancës paraprake. Në këtë modul trajtohet edhe raporti delikat mes prokurorit dhe policisë gjyqësore, metodat e posaçme të hetimeve, veprimtaria me iniciativë e policisë gjyqësore dhe veprimtaria hetimore e prokurorit, afati i hetimeve dhe pasoja e mosrespektimit të tij. Pjesë e trajtimit do të jetë edhe instituti i rëndësishëm i sigurimit të provës në fazën e hetimeve paraprake.

Moduli synon të theksojë se masat e sigurimit kanë, si rregull, natyrë të përkohshme dhe se arresti duhet të konsiderohet si *extrema ratio*. Një ballafaqim i praktikës gjyqësore shqiptare me standardet e GJEDNJ-së do të jetë një pjesë e rëndësishme e këtij moduli.

Hetimet paraprake, si çdo aspekt tjetër i procedurës penale, i japin jetë normave të së drejtës materiale. Ndaj, në këtë modul çdo temë e të drejtës procedurale do të trajtohet duke patur parasysh dhe duke analizuar institute të veçanta të së drejtës materiale të parashikuar në pjesën e përgjithshme të Kodit Penal apo krime të veçanta. Përmes dosjeve konkrete do të ilustrohet impakti i instituteve të së drejtës materiale në hetimet paraprake si dhe tipologjia e mjeteve të sigurimit të provës dhe përdorimi i tyre në funksion të hetimeve paraprake, në lidhje të ngushtë me garancitë e lirisë dhe të drejtave të personit.

DITA 1. Marrja dijëni për kryerjen e një veprë penale. Veprimtaria me iniciativë e PGJ-së. Lidhja shkakësore¹ (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Marrja dijëni për kryerjen e një veprë penale lidhet ngushtë me përcaktimin e elementeve kriminale në një set faktesh si dhe kualifikimin fillestar të fakteve. Ndaj është e rëndësishme që në këtë moment fillestar të procesit penal të përcaktohet ekzistenca e lidhjes shkakësore. Lidhja shkakësore, në të drejtën penale ka një rëndësi shumë domethënëse, sepse është mjeti që të lejon t'i atribuosh një ngjarje të caktuar një subjekti aktiv të veprës penale. Lidhja shkakësore përbën hallkën ndërmjet anës subjektive dhe anës objektive të veprës penale, pa të cilën nuk mund të ketë përgjegjësi penale. Pavarësisht rëndësisë që ka ky institut, praktika gjyqësore është e mangët në përcaktimin e një qëndrimi të qartë sa i përket zërthimit të elementeve të këtij instituti. Prandaj është e rëndësishme që magjistrati të kuptojë rëndësinë juridike të lidhjes shkakësore dhe të mos mbetet thjesht në përjasjen formale të saj, siç vihet re në praktikën ekzistuese gjyqësore. Lidhja shkakësore është me prejardhje anglo-saksone dhe për këtë arsye, në trajtimin e kësaj teme do t'i kushtohet një vëmendje e veçantë rrymave të ndryshme të mendimit në doktrinën dhe praktikën anglo-saksone.

Pyetje vetëstudimore

1. Organizimi i PGJ: veprimtaria me iniciativë, e urdhëruar dhe e deleguar.
2. Policia gjyqësore, seksionet dhe shërbimet, varësia administrative dhe funksionale.
3. Byroja Kombëtare e Hetimeve.
4. Referimi i veprës penale tek prokurori.
5. Organizimi i prokurorisë në RSH, pozicioni kushtetues i Prokurorisë dhe raportet me pushtetin politik.
6. Prokuroria e zakonshme dhe Prokuroria kundër Krimit të Organizuar dhe Korrupsionit.
7. Raportet e brendshme të prokurorisë: pushteti udhëzues i titullarit.
8. Prokurori dhe parimi i ligjshmërisë dhe objektivitetit në ushtrimin e ndjekjes penale.
9. Funksionet e prokurorit dhe kuptimi i ndjekjes penale.
10. Rregullat e heqjes dorë dhe të zëvendësimit të prokurorit.
11. Cili është pozicioni i lidhjes shkakësore në strukturën e veprës penale?
12. Si përcaktohet shkakësia faktike duke aplikuar testin "but for"/, "pa veprimet e të pandehurit, a do të kishte ardhur rezultati?"
13. Cilat janë kriteret dhe pikëpamjet e teorive të ndryshme për rindërtimin e lidhjes shkakësore?
14. Cilat janë kushtet për përcaktimin e shkakësisë në mosveprim? Detyrimi për të vepruar dhe pozita e garancisë.
15. Cili është kuptimi "Novus actus interveniens"

¹ Nevoja për këtë temë trajnimi vjen nga detyra kryesore për një prokuror dhe gjyqtar, të cilët që në këtë fazë duhet të përcaktojnë aplikimin e përgjegjësisë penale, e kushtëzuar nga ekzistenca e lidhjes shkakësore, si dhe të bëjnë kualifikim të saktë ligjor të veprës penale. Detyra e tyre fokusohet si vijon: a) lidhja shkakësore në strukturën e krimit/figurës së veprës penale të kryer me veprim. i/a Shkakësi faktike/ shkakësi juridike. b) Përputhja/konkurrimi e shkaqeve, multifaktorialiteti kumulativ, si dhe Novus actus interveniens; c) Lidhja shkakësore në veprat penale të kryera me mosveprimi. c.1 Modeli të diferencuar të shkakësisë kriminale; ç) krijimi i bindjes lidhur me lidhjen shkakësore dhe pasqyrimi i saj gjatë hartimit konkret të dy vendimeve që mund të jenë marrë në këtë moment: 1. Urdhër për regjistrimin e procedimit penal, ose 2. Vendim për mosfillim të procedimit penal;

Përmbajtja

Marrja dijeni për kryerjen e një veprë penale. Veprimtaria me iniciativë e PGJ.

- Policia gjyqësore: marrja dijeni për kryerjen e veprës penale;
- Hartimi i aktit të marrjes së kallëzimit me gojë: përcaktimi i elementëve thelbësorë të përmbajtjes;
- Atribuiimi i cilësisë së personit ndaj të cilit zhvillohen hetime.

Lidhja shkakësore

- Lidhja shkakësore në strukturën e krimit/figurës së veprës penale: *aplikimi i përgjegjësinë penale sipas shkakësisë faktike dhe ligjore.*
- Përcaktimi i lidhjes shkakësore:
 - *Kriteret për përcaktimin e lidhjes shkakësore në veprim.*
 - *Lidhja shkakësore në mosveprim dhe kushtet për aplikimin e përgjegjësisë penale.*
 - *Kuptimi dhe klasifikimi i kushteve të drejtpërdrejta dhe dallimi i tyre nga kushtet e domosdoshme.*
 - *Aplikimi i përgjegjësisë penale për kushtet e mjaftueshme.*
 - *Kriteret për të përcaktuar nëse përmbushja e veprimit të munguar do të ndalonte ardhjen e pasojës me probabilitet të lartë.*

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është në gjendje të hartojë aktin e marrjes së kallëzimit, duke përcaktuar elementët thelbësorë të aktit, si dhe të hartojë aktin e pyetjes të personit nën hetim.

Objektivi 2: Kandidati është në gjendje të diferencojë lidhjen shkakësore ligjore nga ajo faktike si dhe të identifikojë kushtet shkakësore të drejtpërdrejta, të domosdoshme apo të mjaftueshme, të cilat sjellin lidhje shkakësore ndërmjet veprimit/mosveprimit dhe pasojës së dëmshme a të rrezikshme të ardhur ose, kur është shtuar rreziku i ardhjes së tyre.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	Kompetencat/aftësitë (soft skills)
9:00 - 9:50	Policia gjyqësore: marrja dijeni për kryerjen e veprës penale	Paraqitje shkurtër nga pedagogu (10 min). Paraqitje e një rasti të kallëzimit të veprës penale. Diskutim interaktiv mbi kuptimin e rastit (40 min).	Aftësia/gjykimi analitik dhe ndërgjegjësimi për mjedisin social. Aftësia/gjykimi analitik dhe të dëgjuarit.
10:00 - 10:50	Hartimi i aktit të marrjes së kallëzimit me gojë: përcaktimi i elementëve thelbësorë të përmbajtjes	Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe hartojnë aktin e marrjes së kallëzimit me gojë (20 min).	Fleksibiliteti dhe aftësitë e bindjes.

		Diskutim interaktiv mbi aktin e kryer, pas paraqitjes së tij në monitor (30 min).	Aftësitë e vendimmarrjes dhe vetëreflektimi
11:00 - 11:50	Atribuimi i cilësisë së personit ndaj të cilit zhvillohen hetime.	Paraqitje e shkurtër nga pedagogu; parashtrimi i një rasti flagrante (10 min). Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe hartojnë aktin e pyetjes së personit nën hetim, sipas nenit 296.1 të KPP (25 min). Njëri nga grupet paraqet aktin në monitor dhe argumenton logjikën e kryerjes së tij (15 min).	
12:00-13:00	Atribuimi i cilësisë së personit ndaj të cilit zhvillohen hetime (vijim)	Paraqitje e aktit nga dy grupet e tjera (30 min). Vazhdim i diskutimit interaktiv mbi aktin e kryer (30 min)	
13:30-14:30	Lidhja shkakësore në strukturën e krimit/figurës së veprës penale	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - dosja Dhima kundër Shqipërisë; - rast lidhur me aplikimin e shkakësisë faktike; - rasti “Njollat blu”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon lidhjen shkakësore në secilin rast (15 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (20 min); Diskutim mbi diferencat ndërmjet shkakësinë ligjore dhe faktike. Diskutim mbi lidhjen shkakësore ndërmjet aktiviteteve të rrezikshme	

		që kërcënojnë shëndetin, jetën e njerëzve dhe pasojave të ardhura, të cilat përgjithësisht janë të zgjatura në kohë, për të cilat shkenca nuk është në gjendje të përcaktojë në mënyrë plotësisht të qartë ndërveprimet shkakësore për sëmundjet, fatkeqësitë, ose pasojat e tjera të dëmshme. (bazuar në pyetjet vetëstudimore të parapërgatitura nga pedagogu) (25 min) Konkluzione (5 min)	
14:30-15:30	Përcaktimi i lidhjes shkakësore.	Paraqitja e dy rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 1. rasti 1- lidhja shkakësore në veprim 2. rasti 2 -lidhja shkakësore në mosveprim; Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën e lidhjes shkakësore (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të përshkruajnë kriteret për përcaktimin e lidhjes shkakësore në veprim dhe mosveprim (20 min). Pedagogu i vështroi përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kushtet shkakësore të drejtpërdrejta, të domosdoshme apo të mjaftueshme (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje. (10 min)	

DITA 2. (vijon) Veprimtaria hetimore e prokurorit. Lidhja shkakësore (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Si në Ditën 1.

Pyetje vetëstudimore

Si në Ditën 1.

Përmbajtja

Veprimtaria hetimore e prokurorit

- Prokurori dhe parimet e ligjshmërisë dhe objektivitetit. Urdhri për regjistrimin e procedimit.
- Hartimi i aktit të marrjes regjistrimit të procedimit penal: përcaktimi i elementëve thelbësorë të përmbajtjes. Premisat për regjistrimin e emrit të personit që i atribuohet vepra penale.
- Urdhërimi i detyrave për PGJ. Delegimi i kompetencave.
- Ftesa për paraqitje dhe garancitë e mbrojtjes. Akti i pyetjes së personit ndaj të cilit zhvillohen hetime nga prokurori. Dallimi me pyetjen në kuadër të veprimtarisë me iniciativë të PGJ-së.

Lidhja shkakësore

- Konkurrimi i shkaqeve, përputhja e shkaqeve paraekzistuese, ose të njëkohshme apo të mëvonshme:
 - *Aplikimi i përgjegjësisë penale në rastet e konkurrimit të shkaqeve.*
 - *Zinxhiri shkakësor dhe akt i ri ndërhyrës “Novus actus interveniens”.*
 - *Akti i viktimës, si veprim joproporcional ose i paarsyeshëm në raport me rrethanat.*
- Standardi i dyshimit të arsyeshëm lidhur me lidhjen shkakësore dhe vend i saj në strukturën e akteve procedural, gjatë hartimit konkret të dy vendimeve që mund të marrë në këtë fazë.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë dhe zbatojë parimet e ligjshmërisë dhe objektivitetit në ushtrimin e funksionit të prokurorit; të hartojë aktin e marrjes në regjistrim të procedimit penal; të hartojë aktin e urdhërimit të detyrave për PGJ dhe të ushtrojë delegimin e kompetencave; të hartojë ftesën për paraqitje duke respektuar garancitë e mbrojtjes; të hartojë aktin e pyetjes së personit ndaj të cilit zhvillohen hetime nga prokurori dhe të dallojë këtë procedurë nga pyetja e zhvilluar në kuadër të veprimtarisë me nismë të PGJ.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë dhe zbatojë parimet mbi konkurrimin e shkaqeve në përgjegjësinë penale, si dhe të përdorë standardin e dyshimit të arsyeshëm mbi lidhjen shkakësore në strukturën e akteve procedurale, duke qenë në gjendje të hartojë dhe argumentojë dy vendimet alternative që mund të merren në këtë fazë.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	Kompetencat/aftësitë (soft skills)
9:00 - 9:50	Prokurori dhe parimet e ligjshmërisë dhe objektivitetit. Urdhri për regjistrimin e procedimit	Paraqitje shkurtër nga pedagogu (10 min). Paraqitje e një rasti ilustrues referimi të veprës penale nga PGJ; diskutim interaktiv mbi kuptimin e rastit. (40 min)	Aftësia/gjykimi analitik dhe ndërgjegjësimi për mjedisin social. Aftësia/gjykimi analitik dhe të dëgjuarit.
10:00 - 10:50	Hartimi i aktit të marrjes regjistrimit të procedimit penal: përcaktimi i elementëve thelbësorë të përmbajtjes. Premisat për regjistrimin e emrit të personit që i atribuohet vepra penale.	Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe hartojnë aktin e regjistrimit të procedimit (20 min). Diskutim interaktiv mbi aktin e kryer, pas paraqitjes së tij në monitor (30 min).	Fleksibiliteti dhe aftësitë e bindjes. Aftësitë e vendimmarrjes dhe vetëreflektimi Aftësitë e komunikimit dhe punës në grup.
11:00 - 11:50	Urdhërimi i detyrave për PGJ. Delegimi i kompetencave.	Paraqitje e shkurtër nga pedagogu (10 min). Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë aktin e urdhërimit/delegimit hetimeve (25 min). Njëri nga grupet paraqet aktin në monitor dhe argumenton pse aktet e urdhëruara duhet të kryhen (15 min).	
12:30- 13:20	Ftesa për paraqitje dhe garancitë e mbrojtjes. Akti i pyetjes së personit ndaj të cilit zhvillohen hetime nga prokurori. Dallimi me pyetjen në kuadër të veprimtarisë me iniciativë të PGJ-së	Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë aktin sipas nenit 308 të KPP. (25 min). Vazhdim i diskutimit interaktiv mbi elementët e domosdoshëm të aktit të kryer (25 min)	
13:30- 14:30	Konkurrimi i shkaqeve, përputhja e shkaqeve paraekzistuese, ose të njëkohshme apo të mëvonshme.	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë shkaqet që konkurrojnë ndërmjet tyre, si dhe të përcaktojnë lidhjen shkakësore (20 min);	

		Një përfaqësues për çdo grup prezanton shkaqet konkurruese që ka konstatuar nga rastet dhe analizon aplikimin e përgjegjësinë penale (15 minuta). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me aktin i ri ndërhyrës “Novus actus interveniens. Diskutim në grup mbi këto gjetje. (25 min)	
14:30-15:30	Standardi i dyshimit të arsyeshëm lidhur me lidhjen shkakësore dhe vend i saj në strukturën e akteve procedural, gjatë hartimit konkret të dy vendimeve që mund të marrë në këtë moment: 1. Urdhër për regjistrimin e procedimit penal, ose 2. Vendim për mosfillim të procedimit penal	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore që ndikojnë në krijimin e lidhjes shkakësore në dosjet e vëna në dispozicion (20 min minuta); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (15 minuta). Pedagogu prezanton dhe ilustron me anë të akteve procedural konkrete vendin e lidhjes shkakësore në strukturën e tyre. Diskutim në grup. (25 min)	

DITA 3. Masat e sigurimit personal dhe pasuror. Garancitë e mbrojtjes gjatë hetimeve paraprake. Parimi i ligjshmërisë (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Masat e sigurimit personal dhe pasuror ndërhyjnë në liritë themelore të personit nën hetim. Vleftësimi i këtyre masave ka në thelb ekzistencën e elementeve të veprës penale për të cilën personi nën hetim dyshohet. Në këtë aspekt parimi i ligjshmërisë luan një rol të rëndësishëm. Parimi i ligjshmërisë përbëhet nga disa komponentë, ku *nullum poena, nullum crimen sine lege* është komponenti klasik që kërkon penalizimin e një sjelljeje njerëzore vetëm në ato raste kur kjo është penalizuar nga një ligj i shkruar që ekziston në momentin e shfaqjes së sjelljes në

fjalë. Në këtë aspekt, parimi i ligjshmërisë përmban dhe të ashtuquajturin *lex certa*, i cili kërkon që ligji të jetë i qartë dhe lehtësisht i aksesueshëm. Aspekt i *lex certa* është gjithashtu dhe siguria juridike, në bazë të së cilës gjithkush duhet të jetë në gjendje të parashikojë pasojat ligjore të veprimeve të tij. Pra, është ligjvënësi nëpërmjet si përfaqësues i *vox populi* që vendos mbi penalizimin e një sjelljeje njerëzore. Gjykata në këtë këndvështrim nuk bën ligj, por thjesht e zbaton dhe interpreton atë sipas metodave tashmë të konsoliduara të interpretimit. Kjo përbën një komponent tjetër të parimit të ligjshmërisë, të ashtuquajturin *Trias Politica*, pra ndarjen e pushteteve. Parimi i ligjshmërisë kërkon gjithashtu që ligji të mos ketë fuqi prapavepruese.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilat janë rastet e arrestimit të detyrueshëm dhe fakultativ në flagrancë?
2. Si ndalohej i dyshuari për krim?
3. Cilat janë rastet e lirimit të menjëhershëm?
4. Çilat janë llojet e masave të sigurimit, me theks të veçantë “garancia pasurore”?
5. Cili është dallimi midis masave shtrënguese dhe masave ndaluese të sigurimit?
6. Cili është dallimi mes sekuestros konservative dhe sekuestros preventive?
7. Cilat janë afatet e kohëzgjatjes së masave të sigurimit?
8. Çfarë nënkuptohet me pezullimin e afateve të paraburgimit?
9. Cilat janë kriteret e kompensimit për burgim të padrejtë?
10. Si shfaqet siguria juridike në ligjin penal?
11. Çfarë nënkuptohet me interpretimin gramatikor dhe interpretimin sistematik?
12. Cili është roli i ekzekutivit në kuptim të *Trias Politica*?
13. A mund të parashikohen figura të veprës penale me ligje të ndryshme nga kodi penal, nëse po cili duhet të jetë kuptimi, në aspektin e fuqisë juridike, të termit “ligj”?
14. A mund që ligjvënësi me anë të një ligji të veçantë të parashikojë lloje dhe masa dënimi për subjekte të caktuara, të cilat nuk janë parashikuar nga kodi penal?
15. A janë në përputhje me elementet e parimit të ligjshmërisë së dënimit, parashikimi nga ligjvënësi i dënimeve fikse?
16. A mund t’i referohemi direkt parashikimeve të konventave të ratifikuara nga ligjvënësi, por më pas nuk është bërë harmonizimi në legjislacionin penal, duke mos parashikuar veprat penale, për të cilat detyrimi i parashikimit buronte nga konventa?

Përmbajtje

Masat e sigurimit personal dhe pasuror. Garancitë e mbrojtjes gjatë hetimeve paraprake.

- Procesi dhe nevojat e sigurimit: vleftësimi i arrestimit në flagrancë të krimit/ndalimit dhe caktimi i një mase sigurimi.
- Hartimi i kërkesës për vleftësim dhe caktim mase. Kriteret: arresti në burg si extrema ratio.
- Masat e sigurimit në rastet e hetimeve proaktive.

Parimi i Ligjshmërisë

- Kuptimi i konceptit *lex certa*.
- Efektet prapavepruese të ligjit favorizues.
- Ndarja e pushteteve, *Trias Politica*: roli i gjykatës në këndvështrimin e parimit të ligjshmërisë.

- *Interpretim teleologjik* (qëllimi dhe fryma e ligjit), historik, sistematik dhe funksional si metodat themelore të interpretimit.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë procesin dhe nevojat e masave të sigurimit personal e pasuror, të vlerësojë ligjshmërinë e arrestimit në flagrancë apo ndalimit dhe të propozojë caktimin e një mase sigurimi; të hartojë kërkesën për vleftësim dhe caktim mase duke aplikuar kriteret ligjore me theks tek parimi i “arrestit në burg si extrema ratio”; si dhe të identifikojë dhe zbatojë masat e sigurimit në rastet e hetimeve proaktive, duke garantuar respektimin e të drejtave të mbrojtjes gjatë hetimeve paraprake.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të shpjegojë konceptin lex certa dhe të analizojë funksionin e tij në kuadër të parimit të ligjshmërisë, të aplikojë parimin e efekteve prapavepruese të ligjit më favorizues, të vlerësojë rolin e gjykatës në raport me ndarjen e pushteteve dhe me garantimin e ligjshmërisë, si dhe të përdorë metodat themelore të interpretimit për të arritur në zbatim të drejtë e koherent të normave penale.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Procesi dhe nevojat e sigurimit: vleftësimi i arrestimit në flagrancë të krimit/ndalimit dhe caktimi i një mase sigurimi	Paraqitje shkurtër nga pedagogu (10 min). Paraqitje e një rasti ilustrues arrestimi në flagrancë/ndalimi; diskutim interaktiv mbi kuptimin e rastit.	
10:00 - 10:50	Hartimi i kërkesës për vleftësim dhe caktim mase. Kriteret: arresti në burg si extrema ratio	Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe hartojnë kërkesën për vleftësimin e arrestit në flagrancë/ndalimit (30 min). Diskutim interaktiv mbi aktin e kryer, pas paraqitjes së tij në monitor (20 min).	
11:00 - 11:50	Masat e sigurimit në rastet e hetimeve proaktive.	Paraqitje e shkurtër nga pedagogu (10 min) dhe paraqitje e një rasti praktik. Diskutim interaktiv për kuptimin e rastit Kandidatët ndahen në 4 grupe (2 grupe prokurorësh + 2 grupe gjyqtarësh). Grupi 1+2 (prokurorë) ftohen të hartojnë kërkesën për caktim mase sigurimi;	

		Grupi 1+2 (gjyqtarë) ftohen të shkruajnë vendimin për vleftësim/caktim mase (25 min) Një përfaqësues prokuror dhe një gjyqtar – paraqesin aktin (nga 7 min)	
12:30-13:20	Masat e sigurimit në rastet e hetimeve proaktive (fund)	Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë vendimin për caktim mase, në rastin proaktiv (30 min) Paraqitje dhe vazhdim i diskutimit interaktiv mbi elementët e domosdoshëm të akteve të kryera (20 min)	
13:30-14:10	Kuptimi i konceptit <i>lex certa</i>. Ndarja e pushteteve, <i>Trias Politica</i>: roli i gjykatës në këndvështrimin e parimit të ligjshmërisë.	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë problematika lidhur me parimin <i>lex certa</i> dhe <i>trias politica</i> (10 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton rastet e cenimit të parimit të ndalimit të analogjisë (10 minuta). Pedagogu i vështrohet përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret e së cilit parim (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) Diskutim në grup mbi këto gjetje. (20 min)	
14:30-15:30	Efektet prapavepruese të ligjit favorizues. Interpretimi teleologjik (qëllimi dhe fryma e ligjit), historik, sistematik dhe funksional si metodat themelore të interpretimit.	- Kandidatët ndahen në dy grupe. Secili grup ka një rast ndalimit të fuqisë prapavepruese. Kandidatët identifikojnë duke përshkruar kriteret e kërkuara për rastet e ndalimit të fuqisë prapavepruese. (10 min). diskutim mbi gjetjet (10 min).	

		- Kandidatët ndahen në dy grupe Secili grup ka një rast të veçantë në të cilin kërkohet interpretimi i normave penale (10 min). Diskutim mbi rastet duke u fokusuar te ndalimi i analogjisë (30 min).	
--	--	---	--

DITA 4 Masat e sigurimit personal dhe pasuror. Garancitë e mbrojtjes gjatë hetimeve paraprake. Faji (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Vepra penale përbëhet nga elemente objektive dhe elemente subjektive, ose ndryshe ana objektive dhe ana subjektive. Faji përfaqëson anën subjektive të veprës penale, elementi kryesor që ndan krimin nga dëme të tjera që mund të shkaktohen si pasojë e kundrvatjeve penale ose administrative. Faji shfaqet në dy forma, *dolus* dhe *culpa*, ose ndryshe dashja dhe pakujdesia. Dashja mund të jetë direkte ose indirekte, ndërsa pakujdesia shfaqet në formën e vetëbesimit të tepruar dhe neglizhencës. Faji ka si element kryesor dijeninë për pasojat që mund të vijnë nga sjellja njerëzore dhe pranimin ose jo të këtyre pasojave. Në praktikë paraqet vështirësi provimi i fajit. Ndaj është e nevojshme objektivizimi i tij. Për këtë arsye në këtë temë, përveç trajtimit të elementeve të fajit, pjesëmarrësit në këtë kurs do të kenë mundësinë të trajtojnë problemet që hasen në praktikë në provimin e fajit në kryqëzim me normat procedurale që vijnë nga Dita 3.

Pyetje vetëstudimore

1. Kuptimi i anës objektive dhe subjektive të veprës penale.
2. Shfaqja e formave të fajit në formulimet e veprave penale.
3. Faji në lidhje me personin juridik.

Përmbajtje

Masat e sigurimit personal dhe pasuror. Garancitë e mbrojtjes gjatë hetimeve paraprake.

- Masat e sigurimit dhe garancia e kontradiktoritetit (neni 248 i KPP).
- Masat e sigurimit dhe karakteri i përkohshëm i tyre: kontrolli periodik mbi arrestimet (neni 246.6 i KPP).
- Masat e sigurimit në rastet e hetimeve proaktive.

Faji

- Elementet që karakterizojnë dashjen. Llojet e dashjes dhe dallimet ndërmjet tyre. Të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet dashjes direkte dhe indirekte.
- Të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet pakujdesisë me vetëdije dhe pavetëdije.
- Faktet kryesore dhe dytësore, të rrethanave të faktit, si dhe elementit e ligjit, të cilët janë determinante për të përcaktuar fajësinë dhe llojet e saj.

- Standardet e dyshimit të arsyeshëm lidhur me fajësinë në caktimin e masave të sigurimit.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë masat e sigurimit në funksion të garancisë së kontradiktoritetit sipas nenit 248 të KPP, të vlerësojë karakterin e përkohshëm të këtyre masave dhe të aplikojë kontrollin periodik mbi arrestimet në përputhje me nenin 246/6 të KPP, si dhe të identifikojë dhe zbatojë masat e sigurimit në rastet e hetimeve proaktive, duke respektuar parimet e ligjshmërisë dhe të drejtave të mbrojtjes.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të kategorizojë dhe analizojë elementet e dashjes, të zbërthejë llojet e saj dhe dallimet ndërmjet tyre, të evidentojë dallimet dhe të përbashkëtat ndërmjet pakujdesisë me vetëdije dhe asaj pa vetëdije, të identifikojë faktet kryesore dhe dytësore të rrethanave të faktit në raport me elementët e ligjit të nevojshëm për evidentimin e fajit, si dhe të përcaktojë standardet e dyshimit të arsyeshëm lidhur me fajësinë në funksion të caktimit të masave të sigurimit.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Masat e sigurimit dhe garancia e kontradiktoritetit (neni 248 i KPP)	Simulim i një debati mbi rastin e ditës pararendëse (20 min). Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të shkruajnë vendimin e vazhdimet/ndryshimit/revokimit të masës së sigurimit.	
10:00 - 10:50	Masat e sigurimit dhe garancia e kontradiktoritetit (neni 248 i KPP) - vijim	Kandidatët përzgjedhin dhe paraqesin vendimin në monitor. Vazhdon diskutimi interaktiv për vendimin	
11:00 - 11:50	Masat e sigurimit dhe karakteri i përkohshëm i tyre: kontrolli periodik mbi arrestimet (neni 246.6 i KPP).	Kandidatët ndahen në 3 grupe, duke improvizuar një debat me gojë, për të njëjtin rast: - prokuroret: informojnë mbi hetimet e kryera; - mbrojtja- prapëson dhe kërkon lirimin - gjykata – vendos (30 min). Diskutim interaktiv mbi debatin e kryer (20 min).	
12:30- 13:20	Masat e sigurimit në rastet e hetimeve proaktive (fund)	Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë vendimin për caktim mase, në rastin proaktiv (30 min)	

		Paraqitje dhe vazhdim i diskutimit interaktiv mbi elementët e domosdoshëm të akteve të kryera (20 min)	
13:30-14:20	Faji (80 min). - Elementet që karakterizojnë dashjen. Llojet e dashjes dhe dallimet ndërmjet tyre. Të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet dashjes direkte dhe indirekte. - Të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet pakujdesisë me vetedije dhe pavetëdije	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e zgjedhur; - rast lidhur me pakujdesinë me vetedije. - rasti i pakujdesisë pa vetedije Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon problematikat lidhur me fajin (30 min); Një përfaqësues për cdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (20 min); Diskutim mbi dashjen direkte, indirekte, vetëbësimin të tepruar dhe neglizhencës (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (30min)	
14:30-15:30	Standardet e dyshimit të arsyeshëm lidhur me fajësinë në caktimin e masave të sigurimit. (40 min) - Faktet kryesore dhe dytësore, të rrethanave të faktit, si dhe elementit e ligjit, të cilët janë determinante për të përcaktuar fajësinë dhe llojet e saj. - Standardet e dyshimit të arsyeshëm lidhur me fajësinë në caktimin e masave të sigurimit.	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore, të rrethanave të faktit, si dhe elementit e ligjit, të cilët janë determinante për cenimin e parimit të ligjshmërisë (10 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (10 minuta). Pedagogu prezanton dhe ilustron me anë të akteve procedural konkrete elementet e nevojshëm që duhet të ketë një vendim, i cili trajton cenimin e parimit të ligjshmërisë, si dhe ngritjen e kontrollit incidental (20 min).	

--	--	--	--

DITA 5 Provat dhe mjetet e kërkimit të tyre. Tentativa (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Parimi i ligjshmërisë kërkon që një sjellje njerëzore mund të penalizohet vetëm nëse përbën një veprë penale e parashikuar në një ligj i cili ekziston para shfaqjes së sjelljes në fjalë. Kjo do të thotë që të gjitha elementet e veprës penale të parashikuara në ligj duhet të jenë përmbushur, pra të ketë një përputhje ndërmjet sjelljes njerëzore që penalizohet dhe elementeve të veprës. Megjithatë, shpesh ndodh që një sjellje njerëzore ndërpritet nga rrethana që nuk varen nga vullneti i personit në fjalë, pa arritur të përmbushë të gjithë elementet e një veprë penale. Në këto raste, ligjvënësi ka vendosur të penalizojë këtë sjellje, nëpërmjet institutit të tentativës, pavarësisht mospërmbushjes së të gjitha elementeve të veprës penale. Në këtë këndvështrim, tentativa është një institut kontrovers sa i përket parimit të ligjshmërisë. Kjo është dhe një nga arsyet kryesore përse heqja dorë vullnetarisht dhe në mënyrë përfundimtare nga kryerja e veprës penale e përjashton personin nga përgjegjësia penale. Në trajtimin e kësaj teme, do t'i kushtohet vëmendje e veçantë elementeve thelbësore të tentativës, si për shembull kuptimi i veprimeve të drejtpërdrejta, vullneti i personit që ndërmerr këto veprime, heqja dorë vullnetarisht nga kryerja e veprës penale etj. Trajtimi i çështjeve të lidhura me tentativën do përbëjë dhe bazën për t'u thelluar më tej në provat dhe mjetet e kërkimit të tyre, nëpërmjet rasteve konkrete.

Pyetje vetëstudimore

1. Sistemi procedural dhe rregullat e provave. Parimi i taksativitetit dhe i lirisë të provave.
2. Përcaktimi i fakteve objekt prove.
3. Indicet dhe kriteret e vlerësimit.
4. Arsyetimi provues bazuar në indicie: induksioni, deduksioni dhe abduksioni. Rregullat e përvojës.
5. Tentativa dhe parimi i ligjshmërisë.
6. Përgjegjësia për tentativën.
7. Përgjegjësia për veprat e kryera deri në momentin e tentativës.

Përmbajtje

Provat dhe mjetet e kërkimit të tyre

- Provueshmëria e faktit nëpërmjet indicieve (provave të tërthorta).
- Provat dhe parimi i ligjshmërisë.
- Provat jotipike dhe garancia e kontradiktoritetit.

Tentativa

- Tentativa dhe elementet e saj.
- Heqja dorë dhe tërheqja aktive.
- Krijimi i bindjes lidhur me ekzistencën e tentativës dhe pasqyrimi i elementeve të nevojshëm për t'u provuar gjatë krijimit të planit të hetimit dhe konkretizimit të tij me anë të hartimit të urdhrit për kryerjen e veprimeve të nevojshme hetimore.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë provueshmërinë e faktit nëpërmjet indicieve dhe të vlerësojë rolin e provave të tërthorta në procesin penal; të interpretojë provat në përputhje me parimin e ligjshmërisë; si dhe të identifikojë dhe të aplikojë provat jotipike duke garantuar respektimin e parimit të kontradiktoritetit.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë elementët e nevojshëm për të provuar ekzistencën e tentativës gjatë krijimit të planit hetimor dhe konkretizimit të tij me anë të anë të hartimit urdhrit për kryerjen e veprimeve të nevojshme hetimore.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
09:00 - 09:40	Tentativa dhe elementet e saj (40 min) - Kërkesat minimale të sjelljes. kriteret që duhet të plotësojë veprimi, ose mosveprimi. - Elementi i fajit në tentative - Tentativa pamundur e	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 3. rasti 1- tentative me veprim 4. rasti 2 -tentativa në mosveprim; 5. rasti 3-tentativa e pamundur Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën tentativës (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të përshkruajnë kriteret e kërkuara për veprimin, i drejtpërdrejtë, i mjaftueshëm, përshtatshëm apo i domosdoshëm, i aftë të çojnë me siguri në kryerjen e krimit të synuar, si dhe ato për mosveprimin, i cili është rezultat i paramendimit për të arritur pasojën e veprës penale. (10 min). Pedagogu i vështrohet përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret për përjashtimin e përgjegjësisë penale në tentative të pamundur, si dhe lidhur me elementet e anës subjektive të tentativës (bazuar në	

		pyetjet vetëstudimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
09:40-10:20	Heqja dorë dhe tërheqja aktive. (40 min) - Heqja dorë vullnetare në mënyrë përfundimtare megjithë mundësitë që ka për kryerjen e saj. - Tërheqja aktive dhe aplikimi i përgjegjësisë penale.	Kandidatët ndahen në dy grupe. Secili grup ka një rast të heqjes dore dhe tërheqjes aktive. Kandidatët identifikojnë duke përshkruar kriteret e kërkuara për heqjen dore dhe tërheqjen aktive. (10 min për çdo grup). Diskutim mbi gjetjet e grupeve (20 min).	
10:20-11.00	Krijimi i bindjes lidhur me ekzistencën e tentativës dhe pasqyrimi i elementeve të nevojshëm për t'u provuar gjatë krijimit të planit të hetimit dhe konkretizimit të tij me anë të hartimit të urdhrat për kryerjen e veprimeve të nevojshme hetimore. (40 min) - Faktet kryesore dhe dytësore determinante për aplikimin e përgjegjësisë penale në tentative. - Struktura e planit të hetimit dhe urdhrat për kryerjen e veprimeve hetimore dhe vendosja e standardeve specifike	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore determinante për aplikimin e përgjegjësisë penale në tentative në dosjet e vëna në dispozicion (10 min minuta); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (10 minuta). Pedagogu prezanton dhe ilustron me anë të akteve procedural konkrete elementet e nevojshëm që duhet të provohen gjatë hetimit, për aplikimin e përgjegjësisë penale në tentativë gjatë krijimit të planit të hetimit dhe konkretizimit të tij me anë të hartimit të urdhrat për kryerjen e veprimeve të nevojshme hetimore. (20 min)	

11:10-12:00	Provueshmëria e faktit nëpërmjet indicieve (provave të tërthorta)	Kandidatët paraqesin me shkrim arsyetimin dhe e shfaqin në monitor dhe ftohen të komentojnë gjetjet e tyre (30 min). Diskutim interaktiv mbi arsyetimin provues të rastit (20 min).	
12:10-13:00	Provueshmëria e faktit nëpërmjet indicieve (provave të tërthorta) - vijim	Kandidatët ndahen në dy grupe. Secili grup ka një rast të heqjes dore dhe tërheqjes aktive. Kandidatët identifikojnë duke përshkruar kriteret e kërkuara për heqjen dore dhe tërheqjen aktive. (10 min).	
13:10-14:00	Provat dhe parimi i ligjshmërisë	Paraqitje e shkurtër nga pedagogu (10 min). Kandidatëve iu paraqitet për studim një rast praktik. Ftohen të diskutojnë në mënyrë interaktive për ligjshmrinë/paligjshmërinë e provës.	
14:10-15:00	Provat jotipike dhe garancia e kontradiktoritetit	Paraqitje e shkurtër nga pedagogu (10 min). Kandidatëve iu paraqitet për studim një rast praktik prove jotipike. Ftohen të diskutojnë në mënyrë interaktive për kriteret e vlefshmërisë së saj në drejtim të provueshmërisë së faktit	

DITA 6 (vijon) Provat dhe mjetet e kërkimit të tyre (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Si në Ditën 5.

Pyetje vetëstudimore

1. Papajtueshmëria me detyrën e dëshmitarit.
2. Dëshmia dhe sekret i shtetëror e profesional
3. Përgjegjësia e dëshmitarit.
4. Dëshmitari me identitet të fshehur.
5. Pyetja e të pandehurit dhe palëve private.
6. Kushtet e ballafaqimit.
7. Prova e njohjes.
8. Eksperimenti gjyqësor.
9. Provat materiale.
10. Dokumenti si provë historike. Llojet e dokumentit.
11. Rregullat e përgjithshme për kryerjen e këqyrjeve dhe marrjen e kampionëve biologjike.
12. Kushtet e kryerjes së kontrolleve.
13. Objekti i sekuestrimit, sekuestrimet e veçanta.
14. Rregullat e ruajtjes së sendeve të sekuestruara.
15. Rregullat e përgjithshme për përgjimet.
16. Kontrollat dhe sekuestrimet gjatë kontrollit.
17. Mbrojtja nga sekuestrimet para gjykatës.

Përmbajtje

- Ekspertimet me natyrë teknike e shkencore dhe garancitë e mbrojtjes së personit.
- Kontrollat.
- Sekuestrimet.
- Përgjimi i komunikimeve.

Objektivi mësimor

Kandidati është i aftë të analizojë rolin e provave dhe mjeteve të kërkimit të tyre në procesin penal në përgjithësi dhe në veçanti të aplikojë njohuritë mbi ekspertimet me natyrë teknike e shkencore, të vlerësojë ligjshmërinë dhe kufijtë e kontrolleve dhe sekuestrimeve, si dhe të interpretojë dhe zbatojë rregullat procedurale për përgjimin e komunikimeve, duke siguruar ekuilibrin ndërmjet nevojave të hetimit dhe të drejtave themelore të mbrojtjes.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Ekspertimet me natyrë teknike e shkencore dhe garancitë e mbrojtjes së personit	Paraqitje shkurtër nga pedagogu Paraqitje e një rasti praktik (10 min). Diskutim interaktiv mbi çështjet që duhet të zgjidhë eksperti. Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe u jepet si detyrë që të hartojnë një vendim ekspertimi, duke shtruar pyetjet për ekspertët.	

10:00 - 10:50	Kontrollet	Kandidatët paraqesin me shkrim vendimin e ekspertimit, e shfaqin në monitor dhe ftohen të diskutojnë (30 min). Paraqitet një rast i ri praktik mbi nevojën e një kontrolli. Diskutim interaktiv mbi qëllimin që synon të arrijë akti i kontrollit (20 min).	
11:00 - 11:50	Kontrollet (vazhdim)	Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe u jepet si detyrë që të hartojnë një kërkesë për të lejuar kontrollin e banesës, referuar aktit praktik të zgjedhur (25 min). Akti paraqitet në monitor dhe diskutohen gjetjet (25 min)	
12:30- 13:20	Sekuestrimet	Diskutim i sendeve të sekuestruara gjatë aktit të kontrollit dhe vlera e tyre provuese. Paraqiten dy situata: 1) sekuestrimi i një sendi që nuk parashikohej në aktin e kontrollit, p.sh. disa dokumente financiare; Kandidatët ftohen në debat lidhur me përdorshmërin e kësaj prove; 2) jepet rasti një sekuestrimi pas një kontrolli të paautorizuar nga gjykata. Kandidatët ftohen në debat lidhur me përdorshmërin e kësaj prove;	
13:30- 14:20	Përgjimi i komunikimeve	Paraqitet një rast praktik dhe diskutohet nevoja për kryerjen e përgjimit (10 min). Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë kërkesën në rastin konkret (30 min).	
14:30- 15:20	Përgjimi i komunikimeve (vijim)	Diskutim i kriterëve të pranueshmërisë së aktit.	

		Disponimi i gjykatës: Debat në klasë.	
--	--	--	--

DITA 7 (vijon) Provat dhe mjetet e kërkimit të tyre. Sigurimi i provës gjatë hetimeve paraprake. Veprat penale kundër drejtësisë. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Në ditën 7, trajtimi i provave, mjeteve të kërkimit të tyre dhe sigurimit të provës do të vijojë duke u fokusuar te veprat penale kundër drejtësisë, të cilat mbrojnë funksionimin e rregullt dhe autoritetin e sistemit gjyqësor. Ato përfshijnë si veprat penale kundër veprimtarisë gjyqësore, që synojnë të pamundësojnë ose të vështirësojnë ushtrimin e funksioneve të organeve të drejtësisë (si moskallëzimi i krimit, pengimi i drejtësisë, kallëzimi i rremë, dëshmia e rreme apo ndikimi në procesin gjyqësor), ashtu edhe veprat penale kundër autoritetit të vendimeve gjyqësore, të cilat cenojnë ekzekutimin e sanksioneve dhe respektimin e vendimeve të gjykatave (si pengimi i ekzekutimit të vendimeve, moszbatimi i masave penale, ose mospërfillja e autoritetit gjyqësor). Përmes këtij programi, kandidatët pajisen me njohuri mbi tipologjitë e pengimit të drejtësisë, format e korrupsionit në drejtësi, si dhe dallimet ndërmjet figurave të ndryshme të veprave penale që lidhen me funksionimin dhe autoritetin e drejtësisë

Pvetje vetëstudimore

1. Cilat janë tipologjitë kryesore të pengimit të drejtësisë dhe si dallohen ato ndërmjet tyre?
2. Cilat janë dallimet midis veprave penale që synojnë pamundësimin e ushtrimit të funksioneve të drejtësisë dhe atyre që e vështirësojnë atë?
3. Cilat janë veprat penale që lidhen me cenimin e autoritetit të vendimeve gjyqësore dhe cilat janë pasojat e tyre?
4. Si ndikon veprimi ose mosveprimi i subjekteve në efikasitetin dhe ligjshmërinë e vendimmarrjes gjyqësore?
5. Rastet e sigurimit të provës, kriteret.
6. Sigurimi i kontradiktoriteti në procedurën e sigurimit të provës.
7. Zhvillimi i seancës.
8. Shtrirja e sigurimit të provës dhe kriteret e përdorshmërisë së provës së marrë

Përmbajtje

- Pengimi i drejtësisë, format e inkriminimit dhe dallimet ndërmjet tyre.
- Korrupsioni në drejtësi, tipologjitë e shfaqjes, dhe problematikat e kualifikimit ligjor.
- Veprat penale kundër autoritetit të vendimeve gjyqësore, kategorizimi i tyre, dallimet dhe të përbashkëtat.
- Përgjimi i komunikimeve: përgjimi ambiental.
- Sigurimi i provës gjatë hetimeve paraprake.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë dhe të kategorizojë veprat penale kundër drejtësisë, të identifikojë dallimet ndërmjet veprave që cenojnë veprimtarinë gjyqësore dhe atyre që prekin autoritetin e vendimeve gjyqësore, si dhe të interpretojë dispozitat ligjore dhe

praktikat gjyqësore për të zbatuar në mënyrë efektive përgjegjësinë penale dhe garantimin e funksionimit normal të drejtësisë.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë dhe të zbatojë kuadrin ligjor dhe praktik mbi përgjimin e komunikimeve me fokus te përgjimi ambiental, të zbatojë rregullat procedurale për sigurimin e provës gjatë hetimeve paraprake, si dhe të vlerësojë balancën ndërmjet nevojave të hetimit dhe respektimit të garancive të mbrojtjes.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Përgjimi i komunikimeve: përgjimi ambiental	Diskutim i një kërkesë për përgjim ambiental. Paraqitje e rastit (10 min). Kandidatët paraqesin me shkrim vendimin për lejimin e përgjimit ambiental, e shfaqin në monitor dhe ftohen të diskutojnë (30 min). Çelet një debat mbi kriteret e përdorshmërisë.	
10:00 - 10:50	Përgjimi i komunikimeve: përgjimi ambiental (vijim)	Vazhdon debati në klasë për kriteret e përdorshmërisë: diskutim mbi rastin P.G. and J.H. k. Mbretërisë së Bashkuar	
11:00 - 11:50	Sigurimi i provës gjatë hetimeve paraprake	Sqarimi i konceptit (10 min). Paraqitje e rastit (10 min) Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe u jepet si detyrë që të hartojnë një kërkesë për të lejuar sigurimin e provës së dëshmisë së viktimës, lidhur me aktin praktik të zgjedhur (30 min).	
12:30- 13:20	Sigurimi i provës gjatë hetimeve paraprake (vijim)	Akti paraqitet në monitor dhe diskutohen gjetjet (25 min). Debat mbi gjykatën kompetente për pranimin e kërkesës dhe dëgjimin e dëshmisë.	
13:30- 14:10	Pengimi i drejtësisë, format e inkriminimit dhe	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht dosje e	

	dallimet ndërmjet tyre. (40 min)	zgjedhur si rast pengimi i drejtësisë; Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon elementët e veprave penale relevante (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (15 min); Diskutim mbi momentin e konsumimit të veprës penale, dhe rrethanave cilësuese. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktika. (15 min)	
14:20-15:00	Korrupsioni në drejtësi, tipologjitë e shfaqjes, dhe problematikat e kualifikimit ligjor. (40 min)	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht dosjen e zgjedhur si korrupsioni në drejtësi; Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon elementët e veprave penale relevante (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (15 min); Diskutim mbi momentin e konsumimit të veprës penale, dhe rrethanave cilësuese. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktika. (15 min)	
15:00-15:30	Veprat penale kundër autoritetit të vendimeve gjyqësore, kategorizimi i	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht dosjen e	

	tyre, dallimet dhe të përbashkëtat. (30 min)	zgjedhur si korrupsioni në drejtësi; Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon elementët e veprave penale relevante (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (10 min); Diskutim mbi momentin e konsumimit të veprës penale, dhe rrethanave cilësuese. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktika. (10 min)	
--	--	--	--

DITA 8 Metodat e posaçme të hetimeve. Korrupsioni në sektorin privat, publik, (Kompetenca lëndore dhe territoriale e SPAK-ut) (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Metodat e posaçme të hetimit do të trajtohen në kuadër të krimeve që kanë të bëjnë me korrupsionin në sektorin privat dhe publik. Kandidatët do të njihen me format e korrupsionit aktiv dhe pasiv, aktorët e përfshirë në shërbimin publik dhe privat, si dhe me ndikimin e tyre negativ në besimin e qytetarëve, konkurrencën e lirë dhe integritetin e institucioneve demokratike. Programi adreson gjithashtu kriminalizimin e ushtrimit të ndikimit dhe rolin e SPAK-ut në hetimin e veprave të kësaj natyre, duke theksuar rëndësinë e kompetencave të tij lëndore dhe territoriale për një ndjekje penale efektive.

Pyetje vetëstudimore

1. Si përcaktohen format e korrupsionit aktiv dhe pasiv në sektorin publik dhe cilët janë aktorët kryesorë që përfshihen?
2. Çfarë kuptojmë me termin “ushtrimi i ndikimit të paligjshëm” dhe pse konsiderohet një formë e veçantë e korrupsionit?
3. Cili është roli i SPAK-ut në hetimin e veprave korruptive dhe si përcaktohen kompetencat e tij lëndore dhe territoriale?
4. Në ç’mënyrë korrupsioni lidhet me format e tjera të krimit, si krimi i organizuar dhe pastrimi i parave?
5. Rastet e simulimit, kriteret.
6. Kriteret e përdorshmërisë së provës së marrë.

7. Texeira de Castro k. Portugalisë.

Përmbajtje

Metodat e posaçme të hetimeve:

- Provokimi.
- Simulimi

Korrupsioni në sektorin privat, publik:

- Korrupsioni aktiv e pasiv në sektorin privat dhe aplikimi i përgjegjësisë penale.
- Korrupsioni në sektorin publik.
- Ushtrimi i ndikimit të paligjshëm ndaj personave që ushtrojnë funksione publike.
- Krijimi i bindjes lidhur me ekzistencën e korrupsionit dhe pasqyrimi i elementeve të nevojshëm, që duhet të jenë provuar gjatë në përfundim të hetimeve, dhe konkretizim i tyre me anë të hartimit të aktit të njoftimit të përfundimit të hetimeve.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë dhe zbatojë metodat e posaçme të hetimeve, duke shpjeguar kuadrin ligjor, qëllimin dhe kufijtë e tyre, të vlerësojë provokimin në raport me garancitë e ligjshmërisë dhe të drejtave të njeriut, si dhe të përdorë simulimin si mjet hetimor duke identifikuar rreziqet dhe kufizimet e tij procedurale.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë fenomenin e korrupsionit në sektorin publik dhe privat, të interpretojë format e tij kryesore si korrupsioni aktiv, pasiv dhe ushtrimi i ndikimit, të vlerësojë pasojat e tij në funksionimin e shtetit ligjor, demokracisë dhe ekonomisë së tregut, si dhe të aplikojë njohuritë mbi kompetencat lëndore dhe territoriale të SPAK-ut për hetimin dhe ndjekjen penale efektive të këtyre veprave.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Metodat e posaçme të hetimeve.	Shpjegim i konceptit (10 min). Paraqitje e rastit praktik (15 min) Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë autorizimin e prokurorit për kryerjen e simulimit (25 min) - rast korruptiv?	
10:00 - 10:50	Metodat e posaçme të hetimeve (vijim)	Debat mbi provokimin dhe kriteret e përditshmërisë	
11:00 - 11:50	Metodat e posaçme të hetimeve (vijim)	Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe u jepet si detyrë që të hartojnë pjesën vendimmarrëse të gjykatës që pranon/përfundon provën e marrë përmes simulimit (25 min).	

		Diskutim mbi zgjidhjet e propozuara (25 min).	
12:00-12:30	Korrupsioni aktiv e pasiv në sektorin privat dhe aplikimi i përgjegjësisë penale. (30 min) - Karakteristikat strukturore të figurave të veprës penale të korrupsioni aktiv dhe pasiv në sektorin privat. Dallimet dhe të përbashkëtat ndërmjet korrupsionit në sektorin privat, atij publik, si dhe veprave penale të kryera në shoqëritë tregtare.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 2 raste: - Dosja e zgjedhur; - Rasti i korrupsionit pasiv; - rasti “probleme në kualifikimin ligjor”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon figurat e veprave penale në secilin rast (5 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (10 min); Diskutim mbi momentin e konsumimit të veprës penale, dhe elementet dallues ndërmjet korrupsionit në sektorin privat dhe atij publik. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktikë (5 min)	
12:30-13:30	Korrupsioni në sektorin publik. (60 min) - Karakteristikat e inkriminimit të korrupsionit aktiv dhe pasiv të personave që ushtrojnë funksione publike, nëpunësve të huaj publikë, funksionarëve të lartë shtetërorë ose të zgjedhurve vendor, i gjyqtarit, prokurorit dhe i funksionarëve të tjerë të drejtësisë, i gjyqtarit ose i	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 12. Rasti 1- korrupsioni në drejtësi 13. Rasti 2 - korrupsioni i funksionarëve të lartë të drejtësisë; 14. Rasti 3- korrupsioni i zyrtareve të huaj publik Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën përgjegjësisë	

	zyrtarit të gjykatave ndërkombëtare, i arbitrit vendas dhe të huaj, i anëtarëve të jurive gjyqësore të huaja. - Tiparet e avantazhit të parregullt, nën element i anës objektive të korrupsionit në sektorin publik.	penale (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të kategorizojnë “zyrtar publik i lartë”, “zyrtari publik” ose “shërbimit publik”, “Nëpunës publik i huaj”, “Nëpunës i një organizate publike ndërkombëtare”, “anëtar i një asambleje të huaj publike”, “Organizata publike ndërkombëtare ose mbikombëtare”, “asamblë të ndërkombëtare parlamentare” dhe përcaktojnë elementet anës objektive premtimin, propozimin, dhënia, kërkimin ose marrjen e një avantazhi të padrejtë, ose pranimin e ofertës ose premtimin e tij, direkt, ose indirekt. (10 min). Kandidatët do të analizojnë tiparet e avantazhit të parregullt, si bazë për aplikimin e përgjegjësisë penale. (10 min). Pedagogu i vështrohet përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale në mungesë të pëlqimit (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
14:00-14:30	Ushtrimi i ndikimit të paligjshëm ndaj personave që ushtrojnë funksione publike. (30 min)	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë aplikimin e	

	- Struktura trepalëshe e figurës së veprës penale të trafikut të influencës. - Dallimet dhe të përbashkëtat ndërmjet trafikut të influencës, korrupsionit në sektorin publik, si dhe veprave penale të kryera nën ndikim.	përgjegjësisë për trafikun e influencës (5 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton problematikat e konstatuara në kualifikimet ligjore (5 minuta). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me përgjegjësinë penale dhe dallimet, të përbashkëtat ndërmjet trafikut të influencës, korrupsionit në sektorin publik, si dhe veprave penale të kryera nën ndikim (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
14:30-15:30	Krijimi i bindjes lidhur me ekzistencën e korrupsionit dhe pasqyrimi i elementeve të nevojshëm, që duhet të jenë provuar gjatë në përfundim të hetimeve, dhe konkretizim i tyre me anë të hartimit të aktit të njoftimit të përfundimit të hetimeve. (60 min) - Faktet kryesore dhe dytësore determinante, që duhet të provohen, për aplikimin e përgjegjësisë penale në krimet e korrupsionit dhe ushtrimit të ndikimit të paligjshëm. - Procedurat hetimore standarde në hetimin	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore dhe krijon bindjen lidhur me ekzistencën e korrupsionit në dosjet e vëna në dispozicion (10 min minuta); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (10 minuta). Pedagogu prezanton procedurat hetimore standarde në hetimin e krimeve të korrupsionit, trafikut të influencës sipas protokolleve të hetimit, si dhe tregon se si evidentohet kontradiktat dhe mangësitë në	

	e krimeve të korrupsionit, sipas protokolleve të hetimit.	qëndrimet e autoreve të veprës, në hetim dhe si duhet të merret informacioni mungues mbi faktet nëpërmjet urdhërimit për të kryer veprime hetimore tipike shtesë, si dhe të tregojë aspektet provuese indirekte (20 min)	
--	---	--	--

DITA 9 Metodat e posaçme të hetimeve. Trafikimi (personave dhe lëndëve narkotike) (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Metodat e posaçme të hetimeve do të vazhdojnë të trajtohen në këtë ditë në kuadër të trafikimit të personave dhe lëndëve narkotike. Ky trajnim fokusohet në fenomenin e trafikimit të lëndëve narkotike dhe të personave si dy nga format më të rrezikshme të krimit të organizuar dhe shkeljeve të rënda të të drejtave themelore të njeriut. Pjesëmarrësit do të njihen me kuadrin ligjor kombëtar dhe ndërkombëtar, përfshirë konventat e OKB-së dhe Këshillit të Evropës, që përcaktojnë veprimtaritë e kundërligjshme të lidhura me prodhimin, shpërndarjen, transportin dhe tregtimin e drogave, si dhe elementët kryesorë të trafikimit të qenieve njerëzore: veprimet, mjetet dhe format e shfrytëzimit. Theksi vendoset te mbrojtja e rendit dhe sigurisë publike, si dhe te garantimi i dinjitetit dhe integritetit të viktimave, duke i pajisur pjesëmarrësit me njohuri dhe mjete për të identifikuar, parandaluar dhe ndjekur penalisht këto fenomene kriminale

Pvetje vetëstudimore

1. Cilat janë format kryesore të veprimtarive të kundërligjshme që përfshin trafikimi i lëndëve narkotike sipas konventave ndërkombëtare?
2. Si e përkufizon Kodi Penal shqiptar trafikimin e narkotikëve në raport me Konventën e OKB-së për drogat?
3. Cilat janë elementët themelorë të trafikimit të personave sipas Konventës së Këshillit të Evropës dhe Protokollit të Palermos?
4. Në ç'mënyrë mjetet e përdorura nga trafikantët (kërcënimi, mashtrimi, abuzimi me pozitën vulnerabël) ndikojnë në kategorizimin e veprës penale?
5. Cilat forma shfrytëzimi përfshihen në trafikimin e personave dhe pse konsiderohen shkelje të të drejtave themelore të njeriut?
6. Rastet e dorëzimit të kontrolluar.
7. Procedura e dorëzimit të kontrolluar.

Përmbajtje

Trafikimi (personave dhe lëndëve narkotike)

- Trafikimi i narkotikëve.
- Format e tjera të inkriminimit të fenomenit kultivimit, prodhimit, shitjes, blerjes narkotikëve.

- Trafikimi i personave.
- Veprat e turpshme dhe ngacmimi seksual.
- Krijimi i bindjes për përdorimin e mjeteve të specializuara të hetimit në trafikimin e lëndëve narkotike dhe veprimtaritë e paligjshme të tjera të narkotikeve, si dhe zbatimi i aspekteve procedurale penale, si dhe ato të karakterit procedural jo penale të trajtimit të personave dhe të miturve viktime të trafikimit, ose shfrytëzimit seksual, ose abuzimit seksual.

Metodat e posaçme të hetimeve:

- Procedura e dorëzimit të kontrolluar.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë trafikimin e lëndëve narkotike dhe të personave, të interpretojë kuadrin ligjor kombëtar dhe ndërkombëtar përkatës, të identifikojë elementët përbërës të veprave penale dhe mjetet e përdorura nga autorët, si dhe të zbatojë standardet për mbrojtjen e viktimave dhe sigurinë publike, duke zhvilluar aftësinë për të propozuar masa parandaluese dhe hetimore në funksion të ndjekjes penale efektive.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë dhe zbatojë metodat e posaçme të hetimeve, duke shpjeguar kuadrin ligjor, qëllimin dhe kufijtë e tyre, të aplikojë dorëzimin e kontrolluar si instrument për dokumentimin e veprimtarisë kriminale, të vlerësojë provokimin në raport me garancitë e ligshmërisë dhe të drejtave të njeriut, si dhe të përdorë simulimin si mjet hetimor duke identifikuar rreziqet dhe kufizimet e tij procedurale.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
09:00-09:40	Trafikimi i narkotikëve. (40 min) - Tipologjitë e shfaqjes së trafikimit të narkotikëve, karakteri transnacional i tij, teknikat e inkriminimit të kësaj figure të veprës penale. - Faza e tentativës dhe momenti i konsumimit, si dhe organizimi drejtimi dhe financimi si rrethanë me rëndësi kualifikimi ligjor.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e zgjedhur; - rast i trafikimit të mbetur në tentative; - rasti “probleme në kualifikimin ligjor lidhur me rrethanën cilesuese”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon nëse trafikimi është konsumuar në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (20 min); Diskutim mbi momentin e konsumimit të veprës	

		penale, dhe rrethanave cilësuese. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktikë. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min)	
09:40-10:20	Format e tjera të inkriminimit të fenomenit kultivimit, prodhimit, shitjes, blerjes narkotikëve. (40 min) - Prodhimi dhe shitja e narkotikëve, konsumi vetjak i narkotikëve dhe kushtet për aplikimin e përgjegjësisë penale. - Veprimtaritë e paligjshme lidhur me prodhimin e narkotikeve dhe inkriminimi i tyre	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 15. Rasti 1- dozave të vogla 16. Rasti 2 -kultivimi; 17. Rasti 3- prodhimi dhe fabrikimi Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën përgjegjësisë penale (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të kategorizojnë i veprimtarive të paligjshme të narkotikeve Kandidatët do të analizojnë teknikat e inkriminimit si bazë për aplikimin e përgjegjësisë penale. (10 min). Pedagogu i vështrohet përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
10:20-11:00	Trafikimi i personave. (40 min)	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një	

	- Kushtet dhe kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale për trafikimin e personave. - Dallimet dhe të përbashkëtat ndërmjet trafikimit të personave si dhe ushtrimit të prostitucionit, shfrytëzimit të prostitucionit, keqtrajtimit të miturit, dhënies ndihmë për kalim të paligjshëm të kufirit, heqjes së paligjshme të lirisë, rrëmbimi ose mbajtja peng e personit, shtrëngimi me anë të kanosjes për dhënie pasurie.	rast të ndryshëm, trafikim me qëllim shfrytëzim prostitucioni, trafikim në punë, si dhe trafikim për organe. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë aplikimin e përgjegjësisë për trafikimin dhe format e ndryshme të tij (10 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton problematikën e konstatuara në kualifikimet ligjore (10 minuta). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me përgjegjësinë penale (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (20 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
11:00-11:30	Veprat e turpshme dhe ngacmimi seksual. (30 min) - Veprat e turpshme - Ngacmimi seksual.	Kandidatët ndahen në dy grupe. Secili grup ka një rast të ngacmimit seksual dhe veprës së turpshme. Kandidatët identifikojnë duke përshkruar të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet tyre. (30 min).	
11:30-12:00	Krijimi i bindjes për përdorimin e mjeteve të specializuara të hetimit në trafikimin e lëndëve narkotike dhe veprimtaritë e paligjshme të tjera të narkotikeve, si dhe zbatimi i aspekteve procedurale penale, si dhe ato të karakterit procedural jo penale të	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore determinante për aplikimin e përgjegjësisë penale në dosjet e vëna në dispozicion (5 min minuta);	

	trajtimit të personave dhe të miturve viktime të trafikimit, ose shfrytëzimit seksual, ose abuzimit seksual. (30 min) - Faktet kryesore dhe dytësore determinante, që duhet të provohen, për aplikimin e përgjegjësisë penale në krimet e trafikimit dhe krimet e narkotikeve. - Procedurat hetimore standarde dhe të specializuara në hetimin e krimeve të trafikimit dhe lëndëve narkotike, sipas protokolleve të hetimit, aspektet procedurale penale, si dhe ato të karakterit procedural jo penale të trajtimit të personave dhe të miturve viktime të trafikimit, ose shfrytëzimit seksual, ose abuzimit seksual.	Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (5 minuta). Pedagogu prezanton procedurat hetimore standarde dhe ato të specializuara në hetimin e krimeve të trafikimit dhe lëndëve narkotike, sipas protokolleve të hetimit dhe konkretizimit të tij me krijimin e bindjes për lëshimin e autorizimit për përdorimin e metodave speciale të hetimit, (10 min). Pedagogu prezanton aspektet procedurale penale, si dhe ato të karakterit procedural jo penale të trajtimit të personave dhe të miturve viktime të trafikimit, ose shfrytëzimit seksual, ose abuzimit seksual. (10 min)	
12:30-13:20	Metodat e posaçme të hetimeve. Simulimi	Shpjegim i konceptit (10 min). Paraqitje e rastit praktik (15 min) Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë autorizimin e prokurorit për lejimin e dorëzimit të kontrolluar (25 min) - rast trafikimi narkotikësh	

13:30-14:20	Metodat e posaçme të hetimeve (vijim)	Paraqitet akti në monitor dhe çelet një debat mbi përmbajtjen e tij.	
14:30-15:20	Metodat e posaçme të hetimeve (vijim)	Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe u jepet si detyrë që të hartojnë pjesën vendimmarrëse të gjykatës që vlerëson provën e marrë përmes dorëzimit të kontrolluar (25 min). Diskutim mbi zgjidhjet e propozuara (25 min).	

DITA 10 Përfundimi i hetimeve dhe formulimi i akuzës. Alternativat e pushimit të çështjes dhe akuzës. Krimet seksuale (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Formulimi i akuzës ose pushimi i çështjes ose akuzës shënojnë dhe momentin e përfundimit të hetimeve paraprake. Në këtë aspekt elementi material në këtë ditë synon të analizojë format më të rrezikshme të cenimit të integritetit fizik, psikik dhe të drejtave themelore të individit, veçanërisht kur viktimë është i mituri. Ajo trajton dhunën seksuale dhe përdhunimin si akte të kriminalizuara pa përjashtim, të cilat bazohen mbi mungesën e pëlqimit të dhënë lirisht, duke u mbështetur te standardet e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe Konventës së Stambollit. Theksi vihet te mbrojtja e autonomisë seksuale, ku mungesa e rezistencës fizike nuk mund të interpretohet si pranim. Gjithashtu, programi shqyrton ngacmimin seksual në format e tij verbale, joverbale dhe fizike, të lidhura shpesh me shpërdorimin e pushtetit dhe marrëdhënie hierarkike. Në këtë kuadër, kurikula u ofron kandidatëve kuptim të thelluar mbi natyrën, shkaqet dhe pasojat e krimeve seksuale, si dhe mjetet ligjore për mbrojtjen efektive të viktimave.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilat janë elementët themelorë që përcaktojnë një akt si dhunë seksuale sipas legjislacionit penal?
2. Si e trajton Konventa e Stambollit konceptin e pëlqimit dhe mungesën e rezistencës fizike?
3. Pse është e rëndësishme që dhuna seksuale të kriminalizohet edhe kur kryhet brenda martesës ose bashkëjetesës?
4. Cilat janë format kryesore të ngacmimit seksual dhe në çfarë kontekste zakonisht ndodhin?
5. Si ndikon shpërdorimi i pushtetit dhe marrëdhëniet hierarkike në përhapjen e ngacmimit seksual?
6. Çfarë roli luan praktika gjyqësore e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut në interpretimin e veprave penale seksuale?
7. Afatet e hetimeve paraprake dhe rëndësia e tyre.
8. Mënyrat e përfundimit të hetimeve paraprake.
9. Pasojat e mosrespektimit të afatit të hetimeve paraprake.
10. Aktet e prokurorit dhe garancitë e mbrojtjes së personit.

11. Pushimi i çështjes për kundërvajtje penale dhe kërkesa e pushimit për krimet.

Përmbajtje

Krimet Seksuale

- Marrëdhënia seksuale ose homoseksuale me të mitur.
- Marrëdhënia seksuale, ose homoseksuale me dhunë.
- Marrëdhënia seksuale në gjini, ose duke shpërdoruar detyrën.
- Veprat e turpshme dhe ngacmimi seksual.
- Urdhërimi i kryerjes së veprime hetimore tipike, me qëllim administrimin e të dhënave provuese, referuar protokollove të hetimit të krimeve seksuale, në ndërtimin e çështjes penale.

Përfundimi i hetimeve:

- Njoftimi i përfundimit të hetimeve.
- Formulimi i akuzës.
- Pushimi i çështjes.
- Pushimi i akuzës.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë dhe të interpretojë format kryesore të krimeve seksuale, përfshirë marrëdhëniet seksuale ose homoseksuale me të mitur, me dhunë, në gjini apo duke shpërdoruar detyrën, si dhe veprat e turpshme dhe ngacmimin seksual. Gjithashtu, ai është i aftë të urdhërojë dhe të orientojë kryerjen e veprimeve hetimore tipike sipas protokolleve të posaçme për hetimin e krimeve seksuale, si dhe të administrojë të dhënat provuese për ndërtimin e çështjes penale, duke garantuar respektimin e të drejtave të viktimës dhe parimin e ligjshmërisë.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë procedurat ligjore që lidhen me përfundimin e hetimeve, të hartojë dhe të argumentojë formulimin e akuzës mbi bazën e provave të administruara, të vlerësojë alternativat e pushimit të çështjes ose të akuzës, si dhe të zbatojë kriteret ligjore dhe praktikat gjyqësore për marrjen e një vendimi të drejtë dhe të arsyetuar.

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
09:00-09:30	Marrëdhënia seksuale ose homoseksuale me të mitur. (30 min) - Kriteret bazë për aplikimin e përgjegjësisë, si dhe teknikat e inkriminimit të kësaj figure të veprës penale. - Momenti i konsumimit, si dhe rrethanat me rëndësi cilësimi ligjor.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e zgjedhur; - rast krimi seksual të mbetur në tentative; - rasti “probleme në kualifikimin ligjor”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon tentativën në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që	

	- Problematikat e shfaqura ne praktikë lidhur me anës subjektive të kësaj figure te vepres penale.	ka konstatuar nga aktet (20 min); Diskutim mbi momentin e konsumimit të veprës penale, dhe rrethanave cilësuese. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktika. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min)	
09:30-10:00	Marrëdhënia seksuale, ose homoseksuale me dhunë. (30 min) - Kategorizimi i akteve seksuale në dhunë seksuale dhe përdhunim. - Mungesa e pëlqimit si bazë për aplikimin e përgjegjësisë penale.	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 6. Rasti 1- dhunë seksuale 7. Rasti 2 - përdhunim; 8. Rasti 3- marrja e pëlqimit me mashtrim Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën përgjegjësisë penale (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të kategorizojnë i akteve seksuale në dhunë seksuale dhe përdhunim. Kandidatet do të analizojnë mungesën e pëlqimit si bazë për aplikimin e përgjegjësisë penale. (10 min). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale në mungesë të pëlqimit (bazuar në pyetjet	

		studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
10:00- 10:30	Marrëdhënia seksuale në gjini, ose duke shpërdoruar detyrën. (30 min) - Aplikimi i përgjegjësisë penale për marrëdhëniet seksuale në gjini. - Shpërdorimi i marrëdhënieve të varësisë, ose të detyrës në kryerjen e akteve seksuale?	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë aplikimin e përgjegjësisë për aktet seksuale në gjini dhe duke shpërdoruar detyrën (10 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton problematikat e konstatuara në kualifikimet ligjore (10 minuta). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me përgjegjësinë penale në aktet seksuale në gjini (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) Diskutim në grup mbi këto gjetje. (20 min)	
10:30- 10:50	Veprat e turpshme dhe ngacmimi seksual. (20 min) - Veprat e turpshme. - Ngacmimi seksual.	Kandidatët ndahen në dy grupe. Secili grup ka një rast të ngacmimit seksual dhe vepres së turpshme. Kandidatët identifikojnë duke përshkruar të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet tyre. (30 min).	
10:50- 11:10	Urdhërimi i kryerjes së veprime hetimore tipike, me qëllim administrimin e të dhënave provuese, referuar protokollove të hetimit të krimeve	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytesore determinante për aplikimin e	

	seksuale, në ndërtimin e çështjes penale. (20 min) - Faktet kryesore dhe dytësore determinante, që duhet të provohen, për aplikimin e përgjegjesisë penale në krimet seksuale. - Procedurat hetimore standarte në hetimin e krimeve seksuale, sipas protokolleve të hetimit.	përgjegjesisë penale në tentative në dosjet e vëna në dispozicion (10 min minuta); Një përfaqësues për cdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (5 minuta). Pedagogu prezanton procedurat hetimore standarte në hetimin e krimeve seksuale, sipas protokolleve të hetimit dhe konkretizimit të tij me anë të hartimit të urdhrit për kryerjen e veprimeve të nevojshme hetimore tipike, (15 min)	
11:10-12:00	Përfundimi i hetimeve dhe formulimi i akuzës. Alternativat e pushimit të çështjes/akuzës.	Përmbledhje e konceptit (10 min). Paraqitje e rastit praktik nr. 1 (15 min) Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë një njoftim për përfundimin e hetimeve (25 min)	
12:30-13:20	Vijon	Paraqitet akti në monitor dhe çelet një debat mbi përmbajtjen e tij.	
13:30-14:20	Vijon	Paraqitje e rastit praktik nr. 2 (10 min) Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe u jepet si detyrë që të hartojnë një kërkesë për pushimin e çështjes. (30 min) Rasti paraqitet në monitor dhe hapet një debat mbi elementët e tij (10 min).	
14:30-15:20	Vijon	Vazhdon diskutimi mbi elementët e kërkesës për pushim dhe vendimin e mundshëm të gjykatës.	

DITA 11 Përfundimi i hetimeve dhe formulimi i akuzës. Alternativat e pushimit të çështjes dhe akuzës (vijim). Mbrojtja e nevojshme (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Shkaqet justifikuese (shfajësuese) janë situata të veçanta që justifikojnë antiligjshmërinë e nevojshme për të kryer një krim. Në prani të një justifikimi, një fakt që në përgjithësi do të përbbente një krim nuk integrohet, sepse lejohet ose imponohet me ligj. Për rrjedhojë, autori i krimit nuk dënohet pasi është i “autorizuar” me ligj për të adoptuar atë sjellje. Ato përfshijnë mbrojtjen e nevojshme, nevojën ekstreme, pëlqimin e personit që ka të drejtë, ushtrimi i drejtës, zbatimi i urdhrave dhe përmbushja e detyrave, përdorimi legjitim i armëve, ngjarje e rastësishme ose forca madhore, shtrëngimi fizik, gabimi faktik, gabimi i shkaktuar nga mashtrimi i tjetrit, krimi i supozuar gabimisht dhe krimi i pamundur. Në mënyrë eksplicite kodi ynë penal ka parashikuar vetëm mbrojtjen e nevojshme, nevojën ekstreme, si dhe ushtrimin i një të drejte apo përmbushjen e një detyre.

Mbrojtja e nevojshme si e drejtë e vetëmbrojtjes, ka qenë e njohur qysh në të drejtën romake dhe në të drejtën e mesjetës, sipas parimit "Adgreditus non habet staderam in manu", “i sulmuari nuk ka peshore në dorë”. Sipas këtij përjashtohet ekzistimi i veprës penale, në të drejtën romake dhe në mesjetë shprehej dhe arsyetohej me sintagmën është e lejuar që dhuna të zmbrapset me dhunë, po vetëm të jetë brenda kufijve të mbrojtjes së nevojshme dhe nuk duhet t’i shërbejë hakmarrjes. Pra nuk ka përgjegjësi penale personi që kryen faktin që përbbën vepër penale, duke qenë i detyruar të veprojë për të mbrojtur jetën, shëndetin, të drejtat e tij ose të një tjetri, nga rrezik aktual i një sulmi të padrejtë, të vërtetë, të çastit dhe të pandërprerë, me kusht që, mbrojtja të jetë në përpjesëtim me rrezikshmërinë e sulmit.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilat janë kushtet themelore që duhet të ekzistojnë për të pranuar mbrojtjen e nevojshme?
2. Si dallohet mbrojtja e nevojshme nga gjendja e nevojës?
3. Çfarë nënkupton tejkalimi i kufijve të mbrojtjes së nevojshme dhe cilat janë pasojat juridike të tij?
4. Në çfarë rrethanash një veprim i kryer në kushtet e mbrojtjes së nevojshme përjashton përgjegjësinë penale?
5. Ushtrimi i ndjekjes penale, detyrueshmëria dhe pakthyeshmëria e saj.
6. Kërkesa për gjykim. Elementët e saj.

Përmbajtje

Mbrojtja e nevojshme:

- Mbrojtja e nevojshme si shkak justifikues për mos ekzistencën e veprës penale.
- Mbrojtja e nevojshme fiktive (putative) dhe vetëmbrojtja në banesë.

Përfundimi i hetimeve:

- Njoftimi i akuzës.
- Kërkesa për dërgimin e çështjes në gjyq.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të shpjegojë konceptin e mbrojtjes së nevojshme si shkak që përjashton përgjegjësinë penale, të analizojë elementët thelbësorë që e përcaktojnë atë (sulmi i padrejtë, domosdoshmëria dhe proporcionaliteti i mbrojtjes), të dallojë mbrojtjen e ligjshme nga tejkalimi i kufijve të saj, si dhe të aplikojë këtë institucion në raste konkrete duke argumentuar mbi bazën e ligjit dhe praktikës gjyqësore.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të hartojë dhe administrojë aktin e njoftimit të akuzës duke respektuar afatet dhe procedurat e parashikuara, të vlerësojë kushtet dhe kriteret për dërgimin e çështjes në gjyq, si dhe të ushtrojë rolin e prokurorit apo gjyqtarit në këtë fazë të procesit penal, duke balancuar nevojat e akuzës me garancitë procedurale të palëve.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
09:00 - 09:50	Përfundimi i hetimeve dhe formulimi i akuzës. Alternativat e pushimit të çështjes/akuzës.	Rikthim tek rasti praktik nr. 1: kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë aktin e njoftimit të akuzës (20 min) Paraqitet akti në monitor dhe çelet një debat mbi përmbajtjen e tij. (30 min)	
10:00 - 10:50		Vijon diskutimi mbi elementët e aktit të njoftimit të akuzës	
11:00 - 11:50		Për të njëjtin rast: kandidatët ndahen në 3 grupe dhe u jepet si detyrë që të hartojnë një kërkesë për dërgimin e çështjes në gjyq. (30 min) Kërkesa paraqitet në monitor dhe hapet një debat mbi elementët e saj	
12:00- 12:50		Vazhdon diskutimi mbi elementët e kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq	
13:10- 14:00	Mbrojtja e nevojshme si shkak justifikues për mos ekzistencën e veprës penale. (50 min) - Sulmi dhe mbrojtja si elementet kryesore të mbrojtjes së nevojshme. Kushtet dhe kriteret që duhet të plotësojnë. - Proporcionaliteti i mbrojtjes me intensitetin e sulmit.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e përzgjedhur; - rast lidhur mungesën e kushteve; - rasti “kapërcimin e kufijve”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon ekzistencën e	

	Kapërcimi i kufijve të mbrojtjes së nevojshme.	mbrojtjes së nevojshme në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (15 min); Diskutim mbi kushtet dhe kriteret e mbrojtjes së nevojshme. Diskutim mbi proporcionalitetin e mbrojtjes me intensitetin e sulmit, rregullin e tërheqjes, si dhe kapërcimin e kufijve të mbrojtjes së nevojshme. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (20 min) Konkluzione (5 min)	
14:10-15:00	Mbrojtja e nevojshme fiktive (putative) dhe vetëmbrojtja në banesë . (50 min) - Kriteret për përcaktimin e mbrojtjes së nevojshme fiktive. - Reagimi proporcional mbrojtës ndaj hyrjes së paligjshme natën në shtëpinë e personit me dhunë, thyerje apo mashtrim dhe mbrojtja e nevojshme.	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 9. rasti 1- mbrojtja e nevojshme putative 10. rasti 2 -vjedhja me arme në banesë dhe mbrojtja e nevojshme; 11. vjedhja me arme në njësinë tregtare Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën e mbrojtjes së nevojshme (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të përshkruajnë kriteret për ekzistencën e mbrojtjes së nevojshme putative (10 min). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kushtet e mbrojtjes së	

		nevojshme putative dhe mbrojtjes së nevojshme në kushte të veçanta, natën në banesë, hyrja në të në mënyrë të paligjshme (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje (10 min).	
--	--	---	--

MODULI II

SEANCA PARAPRAKE

Seanca paraprake është faza ndërmjetëse mes hetimeve paraprake dhe gjyqimit të themelit. Ky modul synon të trajtojë elementët thelbësorë të kësaj ndërfaze: kontrollin e ligjshmërisë së hetimeve paraprake, të lidhur me nocionet e pavlefshmërisë, papërdorshmërisë dhe garancitë e personit të akuzuar dhe të viktimës. Gjithashtu, do të trajtohet përmes dosjesh konkrete kontrolli i GJSP-së mbi plotësinë e hetimeve dhe saktësinë/qartësinë e akuzë, si dhe kontrolli dhe disponimi mbi kërkesën për gjykim të shkurtuar.

Pjesë e trajtimit brenda këtij moduli do të jenë edhe disponimet lidhur me kërkesat për gjykim/pushim, si dhe kontrolli i GJSP-së i standardit të “provave të mjaftueshme” në mbështetje të akuzës.

Si çdo fazë e procedurës penale, edhe seanca paraprake i jep jetë normave të së drejtës materiale. Ndaj, në këtë modul çdo temë e të drejtës procedurale do të trajtohet duke patur parasysh dhe duke analizuar institute te veçanta të së drejtës materiale të parashikuar në pjesën e përgjithshme të Kodit Penal apo krime të veçanta. Përmes dosjeve konkrete do të ilustrohet impakti i instituteve të së drejtës materiale në seancën paraprake.

DITA 12 GJSP: kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve: pavlefshmëria, papërdorshmëria, garancitë. Nevoja ekstreme, ushtrimi i një të drejte apo përmbushja e detyre. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Një nga qëllimet e seancës paraprake është kontrolli i ligjshmërisë të hetimeve duke u fokusuar në veçanti te pavlefshmëria dhe papërdorshmëria e provave si dhe garancitë procedurale. Këto tema do të trajtohen në këndvështrimin e nevojës ekstreme dhe ushtrimit të një të drejte apo përmbushja e detyrës. Programi ofron njohuri mbi kushtet e domosdoshme për pranimin e nevojës ekstreme si shkak justifikues, duke theksuar elementët e rrezikut aktual, urgjencës, proporcionalitetit dhe pamundësisë për alternativa të tjera. Po ashtu, trajtohet koncepti i ushtrimit të së drejtës dhe i përmbushjes së detyrës si garanci ligjore për shmangien e përgjegjësisë penale, duke analizuar pasojat kur veprimet kryhen mbi bazën e një urdhri të ligjshëm apo të paligjshëm. Kursi synon t’i pajisë kandidatët me aftësi teorike dhe praktike për të zbatuar këto institute në vendimmarrjen procedurale dhe gjyqësore, duke respektuar balancën ndërmjet ligjshmërisë dhe të drejtave themelore.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilat janë dallimet kryesore ndërmjet mbrojtjes së nevojshme dhe nevojës ekstreme?
2. Pse proporcionaliteti konsiderohet kusht themelor për pranimin e nevojës ekstreme?
3. Në cilat situata një urdhër i paligjshëm përjashton apo nuk përjashton përgjegjësinë e personit që e zbaton?
4. Si lidhet parimi “Qui iure suo utitur neminem laedit” me ushtrimin e një të drejte ose detyre?
5. Cilat janë burimet e rrezikut që justifikojnë zbatimin e nevojës ekstreme sipas doktrinës dhe jurisprudencës?
6. Seanca paraprahe dhe disponimet e gjyqtarit, standardi i provës.
7. Garancitë e mbrojtjes dhe të viktimës.
8. Disponimet në rastin e mungesës së të pandehurit.
9. Sistemi i pavlefshmërive: absolute dhe relative.
10. Pavlefshmëria e njoftimeve.

Përmbajtja

Nevoja ekstreme dhe ushtrimi i një të drejte apo përmbushja e detyre:

- Shkaqet e tjera që përjashtojnë ekzistencën e veprës penale.
- Nevoja ekstreme si shkak justifikues.
- Ushtrimi i një të drejte apo përmbushja e një detyre.
- Bindja për ekzistencën e shkakut, dhe kontradiktat e mangësitë në hetim, nevoja për të kryer veprime hetimore tipike shtesë për të provuar atë.

Seanca paraprahe:

- Kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve: pavlefshmëria e kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq.
- Pavlefshmëria e akteve hetimore.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë dhe interpretojë rrethanat që përjashtojnë kundërligjshmërinë e veprës penale, të dallojë kushtet e aplikimit të nevojës ekstreme nga ato të ushtrimit të së drejtës dhe përmbushjes së detyrës, të vlerësojë proporcionalitetin dhe legjitimitetin e veprimeve në situata konkrete, si dhe të zbatojë këto institute në vendimmarrjen prokuroriale dhe gjyqësore duke respektuar ligjin dhe të drejtat themelore

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë rolin e seancës paraprahe në kontrollin e ligjshmërisë së hetimeve, të vlerësojë rastet kur kërkesa për dërgimin e çështjes në gjyq është e pavlefshme, të identifikojë shkaqet dhe pasojat e pavlefshmërisë së akteve hetimore, si dhe të zbatojë parimet procedurale dhe praktikat gjyqësore në marrjen e vendimeve që garantojnë respektimin e ligjshmërisë dhe të drejtave të palëve në proces.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve: pavlefshmëria e kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq	Kandidatëve u paraqitet një dosje, me kërkesën për dërgimin e çështjes në gjyq (10 min)	

		Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të identifikojnë problemet e pavlefshmërive që duhet të ngrihen para GJSP (25 min) Problemet paraqiten (15 min: nga 5 min për çdo grup)	
10:00 - 10:50	Kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve: vijim	Vijon diskutimi mbi elementët e vlefshmërisë së kërkesës (20 min) Sipas grupeve, kandidatëve u kërkohet që të shkruajnë vendimin e GJSP për pranimin/rrëzimin e pretendimeve për pavlefshmëri.	
11:00 - 11:50	Kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve: vijim	Vendimi paraqitet në monitor dhe jepen argumentet e tij (15 min: nga 5 min për secilin grup) Vijon debati lidhur me elementët e vlefshmërisë/pavlefshmërisë së akteve të hetimeve paraprake.	
12:30- 13:20	Kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve: vijim	Vazhdon diskutimi mbi elementët e vlefshmërisë së kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq	
13:30- 14:00	Shkaqet e tjera që përjashtojnë ekzistencën e veprës penale. (30 min) - Pëlqimin e personit që ka të drejtë, përdorimi legjitim i armëve, ngjarje e rastësishme ose forca madhore si shkaqe që përjashtojnë përgjegjësinë penale. - Të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet shtrëngimi fizik, gabimi faktik, gabimi i shkaktuar nga mashtrimi i tjetrit, krimi i	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë shkaqet që përjashtojnë nga përgjegjësia penale (10 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton shkaqet justifikuese që ka konstatuar nga rastet dhe analizon aplikimin e përgjegjësinë penale (10 minuta). Pedagogu i vështrohet përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me shkaqet justifikuese (bazuar në pyetjetstudimore të	

	supozuar gabimisht dhe krimi i pamundur.	parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
14:00-14:30	Nevoja ekstreme si shkak justifikues. (30 min) - Rreziku dhe mbrotja si elementet kryesore të nevojës ekstreme. Kushtet dhe kriteret që duhet të plotësojnë. - Dallimi i nevojës ekstreme nga mbrojtja e nevojshme.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e përzgjedhur; - rast lidhur mungesën e kushteve; - rasti “kapërcimin e kufijve”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon ekzistencën e nevojës ekstreme në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (10 min); Diskutim mbi kushtet dhe kriteret e nevojës ekstreme dhe dallimet me mbrojtjen e nevojshme. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Konkluzione (min)	
14:30 – 14:50	Ushtrimi i një të drejte apo përmbushja e një detyre. (20 min) - Kushtet dhe kriteret e ushtrimit të një të drejte si shkak përjashtues. - Përmbushja e një detyre, sjell mosekzistimin e veprës penale.	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë shkaqet që përjashtojnë nga përgjegjësia penale Ushtrimi i një të drejte apo përmbushja e një detyre (5 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton shkaqet justifikuese që ka konstatuar nga rastet dhe analizon aplikimin e përgjegjësinë penale (5 minuta).	

		Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me shkaqet justifikuese (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
15:00 – 15:30	Bindja për ekzistencën e shkakut, dhe kontradiktat e mangësitë në hetim, nevoja për të kryer veprime hetimore tipike shitesë për të provuar atë. (20 min) - Faktet kryesore dhe dytësore që ndikojnë në krijimin e bindjes për kryerjen e veprës penale nën ndikimin e shkakut justifikues. - Struktura e vendimit dhe vendosja e standardeve specifike mbi provueshmerinë e shkakut justifikues.	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore që ndikojnë në krijimin e bindjes për kryerjen e veprës penale nën ndikimin e shkakut justifikues. (5 min minuta); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (5 minuta). Pedagogu prezanton dhe ilustron me anë të akteve procedural konkrete të metat në hetimet për shkakun justifikues, urdhëron kryerjen e veprimeve të tjera tipike, si dhe vendos standarde specifike mbi provueshmerinë e shkakut justifikues dhe nivelin e argumentimit të tij në aktin procedural. (20 min)	

DITA 13 GJSP: kontrolli i plotësisë së hetimeve dhe i saktësisë/qartësisë së akuzës. Krimet kundër jetës dhe shëndetit. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Kjo ditë fokusohet në krimet kundër jetës dhe shëndetit, si veprat më të rënda që cenojnë të drejtën themelore për jetën dhe integritetin personal. Programi trajton format kryesore të vrasjes – nga ajo e thjeshtë te vrasjet e kualifikuara, të privileguara dhe ato nga pakujdesia – duke theksuar elementët dallues, rrethanat cilësuese dhe lehtësuese, si dhe pasojat juridike që lidhen me to. Po ashtu, trajtohen veprat penale kundër shëndetit, që përfshijnë dëmtimet trupore të lehta, të rënda dhe rastet e torturës, duke u mbështetur në kuadrin ligjor dhe praktikat

gjyqësore. Një pjesë thelbësore e programit i kushtohet edhe seancës paraprake, ku analizohet kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve, pavlefshmëria e akteve procedurale, si dhe kontrolli i plotësisë së hetimeve dhe i saktësisë/qartësisë së akuzës, me qëllim garantimin e një procesi të rregullt ligjor dhe respektimin e të drejtave të palëve.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilat janë dallimet kryesore ndërmjet vrasjes së thjeshtë, vrasjeve të kualifikuara dhe të privileguara?
2. Pse vrasja nga pakujdesia ka një trajtim të veçantë në raport me format e tjera të vrasjes?
3. Si përcaktohen dallimet ndërmjet dëmtimeve të lehta, të rënda dhe torturës sipas Kodit Penal shqiptar?
4. Elementët e vendimit për marrjen si të pandehur (akti i akuzës). Koncepti material dhe formal i akuzës: *Deweer k. Belgjikës*.
5. Garancitë e mbrojtjes së personit.
6. *Pélissier dhe Sassi k. Francës*

Përmbajtja

Krimet kundër jetës dhe shëndetit:

- Vrasja dhe teknikat e inkriminimit sipas legjislacionit aktual.
- Vrasjet e privileguara dhe vrasja në pakujdesi.
- Krimet kundër shëndetit.
- Protokollet e hetimit të krimeve kundër jetës dhe shëndetit.

Seanca paraprake:

- Kontrolli i plotësisë së hetimeve.
- Kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve: qartësia dhe saktësia e akuzës.

Objektivi mësimor: Kandidati është i aftë të analizojë format e ndryshme të krimeve kundër jetës dhe shëndetit, të identifikojë elementët përbërës dhe rrethanat që rëndojnë ose lehtësojnë përgjegjësinë penale, të vlerësojë ligjshmërinë dhe vlefshmërinë e akteve hetimore gjatë seancës paraprake, si dhe të kryejë kontrollin e plotësisë së hetimeve dhe të saktësisë/qartësisë së akuzës, me qëllim marrjen e vendimeve të arsyetuara që garantojnë proces të rregullt ligjor dhe mbrojtjen e të drejtave të palëve

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Kontrolli i plotësisë së hetimeve	Kandidatëve u paraqitet një dosje, me kërkesën për dërgimin e çështjes në gjyq (10 min) Kandidatët ndahen në 3 grupe dhe ftohen të identifikojnë problemet e paplotësisë së hetimeve të kryera, që duhet të ngrihen para GJSP (25 min)	

		Problemet paraqiten (15 min: nga 5 min për çdo grup)	
10:00 - 10:50	Kontrolli i plotësisë së hetimeve: vijim	Vijon diskutimi mbi elementët e plotësisë së hetimeve (20 min) Sipas grupeve, kandidatëve u kërkohet që të shkruajnë vendimin e GJSP për pranimin/rrëzimin e pretendimeve për paplotësi të hetimeve.	
11:00 - 11:50	Kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve: qartësia dhe saktësia e akuzës	Kandidatët, sipas grupeve, për të njëjtën dosje, ftohen të identifikojnë problemet e qartësisë dhe saktësisë së akuzës, që duhet të ngrihen para GJSP (25 min) Problemet paraqiten (15 min: nga 5 min për çdo grup)	
12:30- 13:20	Kontrolli i ligjshmërisë së hetimeve: vijon qartësia dhe saktësia e akuzës	Vazhdon diskutimi mbi faktet materiale dhe cilësimin juridik të akuzës.	
13:30- 14:00	Vrasja dhe teknikat e inkriminimit sipas legjislacionit aktual. (30 min) - Dallimet dhe të përbashkëtat ndërmjet vrasjes me dashje dhe vrasjes me paramendim; Vrasja në lidhje me një krim tjetër dhe konkurrimi i rrethanave të tjera cilësuese;	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e zgjedhur; - rast i vrasjes me paramendim për gjakmarrje kundër dy personave; - rasti “vrasje e të miturit dhe punonjësit të policisë së rëndit publik” në lidhje me njeri tjetrin si krime. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon figurën konkrete të vrasjes në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që	

		ka konstatuar nga aktet (10 min); Diskutim mbi dallimet e vrasjes me dashje dhe paramendimit, karakteristikat e vrasjes në lidhje me një krim tjetër. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktikë lidhur me konkurrimin e rrethanave cilësuese. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min)	
14:10-14:30	Vrasjet e privilegjuara dhe vrasja në pakujdesi. (30 min) - Vrasja nga pakujdesia dhe tiparet e posaçme të privilegjuara të vrasjes; Dallimet dhe të përbashkëtat e vrasjes së foshnjës, vrasjes në gjendjen e tronditjes së fortë psikike; vrasja e kryer në kushtet e kapërcimit të kufijve të mbrojtjes së nevojshme;	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku cdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë aplikimin e përgjegjësisë për torturën dhe krimet kundër shëndetit (5 min); Një përfaqësues për cdo grup prezanton problematikat e konstatuara në kualifikimet ligjore (5 minuta). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me përgjegjësinë penale në krimet kundër shëndetit (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	

14:30-14:50	Krimet kundër shëndetit: (20 min) - Tiparët karakteristike cilësuese të torturës; - Kategorizimi i dëmtimeve trupore sipas pasojës, dëmtime të tjera, plagosja e lehtë, plagosja e rëndë, të kryerja me dashje, ose pakujdesi.	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë aplikimin e përgjegjësisë për torturën dhe krimet kundër shëndetit (5 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton problematikat e konstatuara në kualifikimet ligjore (5 minuta). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me përgjegjësinë penale në krimet kundër shëndetit (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
15:00-15:30	Protokollet e hetimit të krimeve kundër jetës dhe shëndetit. (30 min) - Faktet kryesore dhe dytësore determinante, që duhet të provohen, për aplikimin e përgjegjësisë penale në krimet kundër jetës dhe shëndetit. - Procedurat hetimore standarte në hetimin e krimeve kundër jetës dhe shëndetit, sipas protokolleve të hetimit.	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore determinante për aplikimin e përgjegjësisë penale në krimet kundër jetës dhe shëndetit në dosjet e vëna në dispozicion (5 min minuta); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (5 minuta). Pedagogu prezanton procedurat hetimore standarde në hetimin e krimeve kundër jetës dhe shëndetit, sipas	

		protokolleve të hetimit dhe diskuton me klasën për evidentimin e kontradiktave dhe mangësive në qëndrimet e autorit të vepres dhe viktimës, në hetim dhe merr informacionin mungues mbi faktet nëpërmjet urdhërimit për të kryer veprime hetimore tipike, (10 min)	
--	--	--	--

DITA 14 GJSP: Vendimi i ndërmjetëm i GJSP dhe kontrolli mbi kërkesën për gjykim të shkurtuar. Bashkëpunimi. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Në këtë ditë trajtohet bashkëpunimi në kryerjen e veprave penale si një rrethanë që rëndon përgjegjësinë dhe shton rrezikshmërinë shoqërore të veprës. Gjithashtu, diskutohen format e bashkëpunimit, rolet e pjesëmarrësve dhe elementët që e dallojnë nga autorësia individuale. Përveç aspektit material, tema integron edhe fazën procedurale, duke analizuar vendimin e ndërmjetëm të GJSP-së dhe kontrollin mbi kërkesën për gjykim të shkurtuar, si mekanizma që sigurojnë respektimin e ligjshmërisë, të drejtës së mbrojtjes dhe procesit të rregullt ligjor.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilat janë format kryesore të bashkëpunimit në të drejtën penale shqiptare?
2. Si ndikon niveli i kohezionit ndërmjet pjesëmarrësve në përcaktimin e përgjegjësisë penale?
3. Pse bashkëpunimi konsiderohet rrethanë rënduese në shumë vepra penale?
4. Si ndikon krimi i organizuar në zhvillimin e formave të bashkëpunimit?
5. Cilat janë sfidat kryesore të hetimit dhe gjykimit të veprave të kryera në bashkëpunim?

Përmbajtja

Seanca paraprake:

- Momenti i ngritjes së kërkesës për gjykim të shkurtuar.
- Vendimi mbi pranueshmërinë /papranueshmërinë e kërkesës për gjykim të shkurtuar.\

Bashkëpunimi:

- Bashkëpunimi dhe pjesëmarrja e më shumë personave në vepër penale.
- Llojet e bashkëpunëtoreve dhe përgjegjësia penale.
- Format e posaçme të bashkëpunimit.

Objektivi mësimor: Kandidati është i aftë të analizojë format e bashkëpunimit në kryerjen e veprave penale, të identifikojë rolin dhe përgjegjësinë e secilit pjesëmarrës, të interpretojë

kuadrin ligjor mbi vendimin e ndërmjetëm të GJSP dhe kontrollin mbi kërkesën për gjykim të shkurtuar, si dhe të zbatojë standardet procedurale dhe praktikën gjyqësore për marrjen e vendimeve të arsyetuara.

Struktura e temës

Ora	Tema/nënçështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 10:20	Vendimi i ndërmjetëm mbi kërkesat e palës dhe disponimi për gjykimin e shkurtuar	Kandidatët sipas grupeve ftohen të formulojnë vendimin e ndërmjetëm për çështjet e diskutuara në ditët 12-14. Debat: cili është momenti i ngritjes së kërkesës për gjykim të shkurtuar?	
10:30 - 11:50	Vendimi i ndërmjetëm mbi kërkesat e palës dhe disponimi për gjykimin e shkurtuar	Kandidatët sipas grupeve hartojnë një vendim mbi pranueshmërinë /papranueshmërinë e kërkesës për gjykim të shkurtuar	
12:30 - 13:20	Bashkëpunimi dhe pjesëmarrja e më shumë personave në veprën penale. (50 min) - Diferencimi i formave të pjesëmarrjes në veprën penale. - Marrëveshja mes dy ose më shumë personave për të kryer veprën penale. Kushtet dhe kriteret për t'u konsideruar bashkëpunim.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e përzgjedhur; - rast lidhur me pjesëmarrjen në kryerjen e veprës penale; - rasti “mungon kontributi në kryerjen e veprës penale”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon ekzistencën e bashkëpunimit në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (15 min); Diskutim mbi format e pjesëmarrjes në kryerjen e veprës penale. Diskutim mbi kushtet dhe kriteret për t'u konsideruar bashkëpunim.	

		(bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (20 min) Konkluzione (5 min)	
13:30-14:20	Llojet e bashkëpunëtorëve dhe përgjegjësia penale. (50 min) - Roli i bashkëpunëtorëve në kryerjen e veprës penale. - Kushtet dhe kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale tek bashkëpunëtorët. Përgjegjësia e bashkëpunëtorit të jashtëm.	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 12. rasti 1- i perzgjedhur 13. rasti 2 – role të ndara; 14. rasti 3- bashkëpunëtori i jashtëm Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë rolin e bashkëpunëtorëve (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të përshkruajnë kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale për bashkëpunëtorët (10 min). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me përgjegjësinë e bashkëpunëtorëve (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje (10 min).	
14:30-15:20	Format e posaçme të bashkëpunimit. (50 min) – Të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet organizatës kriminale dhe organizata terroriste. – Tiparet karakteristike të bandës së armatosur dhe grupit të	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: -Dosja e perzgjedhur; -rast lidhur me grupin e strukturuar kriminal; -rasti “mungon elementet për grup”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon formën e	

	strukturuar kriminal.	veçantë të bashkëpunimit në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (15 min); Diskutim mbi të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet organizatës kriminale dhe organizata terroriste. Diskutim mbi tiparet karakteristike të bandës së armatosur dhe grupit të strukturuar kriminal. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (20 min) Konkluzione (5 min)	
--	-----------------------	---	--

DITA 15 GJSP: disponimet lidhur me kërkesat për gjykim/pushim: standardi i “provave të mjaftueshme” në mbështetje të akuzës. Përgjegjësia penale e personave juridikë dhe veprat penale të kryera prej tyre. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Kjo temë analizon përgjegjësinë penale të personave juridikë, si një zhvillim i rëndësishëm i së drejtës penale, duke u fokusuar në kushtet, kufizimet dhe masat që mund të aplikohen ndaj tyre. Në mënyrë të veçantë, theksi vendoset tek veprat penale që kryhen në shoqëritë tregtare dhe sfidat që sjellin ato për rendin juridik dhe ekonominë. Po ashtu, trajtohen dispozitat mbi **kërkesat për gjykim ose pushim të çështjes**, duke u ndalur tek standardi i **“provave të mjaftueshme”** në mbështetje të akuzës, si një kriter thelbësor për vendimmarrjen e prokurorit dhe gjyqtarit në këtë fazë të procesit penal.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilat janë bazat ligjore të përgjegjësisë penale të personave juridikë në Shqipëri?
2. Në cilat raste një person juridik mban përgjegjësi për veprat e kryera nga personat fizikë që veprojnë në emër të tij?
3. Cilat janë masat penale që mund të aplikohen ndaj personave juridikë sipas ligjit shqiptar?
4. Cilat janë veprat penale më të shpeshta në shoqëritë tregtare dhe si cenojnë ato sigurinë juridike?

5. Si lidhen hetimet ndaj personave juridikë me ato ndaj personave fizikë përgjegjës?

Përmbajtja:

Seanca paraprahe:

- Vendimi për pranimin/rrëzimin e kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq.
- Vendimi për pranimin/rrëzimin e kërkesës për pushimin e çështjes.

Përgjegjësia penale e personave juridikë

- Elementët e përgjegjësisë penale të personave juridik.
- Përgjegjësia për deshtimet e veta të personit juridik.
- Veprat penale të kryera në shoqëritë tregtare.
- Aspektet procedurale për marrjen e personit juridik si të pandehur dhe të drejtat e tij procedurale.

Objektivi mësimor: Kandidati është i aftë të interpretojë kuadrin ligjor mbi përgjegjësinë penale të personave juridikë dhe veprat penale në shoqëritë tregtare, të analizojë rolin e standardit të “provave të mjaftueshme” në vendimmarrjen për gjykim ose pushim të çështjes, si dhe të zbatojë kriteret ligjore dhe praktikatat gjyqësore për të siguruar balancën ndërmjet akuzës së mbështetur në prova dhe mbrojtjes së të drejtave procedurale të palëve.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Kontrolli i standardit të provave në rastin e kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq	Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë vendimin për pranimin/rrëzimin e kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq (35 min) Vendimi paraqitet në monitor dhe ilustron gjetjet nga një përfaqësues (15 min: nga 5 min për çdo grup)	
10:00 - 10:50	Kontrolli i standardit të provave në rastin e kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq: vijim	Vijon debati i drejtuar lidhur me vendimin dhe arsyetimin e tij	
11:00 - 11:50	Kontrolli i standardit të provave në rastin e kërkesës për pushimin e çështjes	Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë	

		vendimin për pranimin/rrëzimin e kërkesës për pushimin e çështjes (35 min) Vendimi paraqitet në monitor dhe ilustrohen gjetjet nga një përfaqësues (15 min: nga 5 min për çdo grup)	
12:30-13:20	Kontrolli i standardit të provave në rastin e kërkesës për pushimin e çështjes: vijim	Vijon debati i drejtuar lidhur me vendimin dhe arsyetimin e tij	
13:30-14:20	Elementët e përgjegjësisë penale të personave juridik. (50 min) - Personat juridikë si subjekte të përgjegjësisë penale. - Rrethi i personave fizikë që mund të sjellin përgjegjësi penale për personin juridik.	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë përgjegjësinë penale të personave juridik (10 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton elementet e konstatuar nga rasti lidhur me karakteristikat e personit juridik dhe rrethin e personave fizik që sjellin përgjegjësi penale për ta (20 minuta). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (20 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje (10 min)	
14:30-15:00	Veprat penale të kryera në shoqëritë tregtare. (30 min) - Elementet me rëndësi kualifikuese në figurat e veprave të “Përpilimi i deklaratave të rreme”,	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë elementet që janë konstituiv për ekzistencën e veprave penale në shoqëritë tregtare (10 min);	

	“shpërdorimi i kompetencave”, “falsifikimi i nënshkrimeve”, “emetimi i parregullt i aksioneve”, “mbajtja e padrejtë e dy cilësive”? - Dallimet dhe të përbashkëtat ndërmjet figurave të vepres penale të “punësimit të paligjshëm” dhe “konkurrencës së paligjshme nëpërmjet dhunës”.	Një përfaqësues për cdo grup prezanton gjetjet e konstatuara (10 minuta). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me elementet, dallimet dhe të përbashkëtat (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
15:00-15:30	Aspektet procedurale për marrjen e personit juridik si të pandehur dhe të drejtat e tij procedurale. (30 min) - Faktet kryesore dhe dytësore që ndikojnë në krijimin e bindjes për aplikimin e përgjegjësisë penale ndaj personave juridik. - Marrja e personit juridik si të pandehur dhe të drejtat e tij procedurale.	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore që ndikojnë në krijimin e bindjes për aplikimin e përgjegjësisë penale të personit juridik. (5 min minuta); Një përfaqësues për cdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (5 minuta). Pedagogu prezanton dhe ilustron me anë të akteve procedurale konkrete aspektet procedurale për marrjen e personit juridik si të pandehur dhe të drejtat e tij procedurale. (20 min)	

MODULI III. GJYKIMI NË SHKALLË TË PARË

Moduli i gjykimit të çështjes në themel në shkallë të parë do të përfshijë, përmes shembujve praktikë, trajtimin e temës së njoftimeve, gjykimit në mungesë të të pandehurit dhe mbrojtjen e e detyrueshme. Në vijim të tij, do të trajtohen, të ilustruara me anën e dosjeve gjyqësore kuptimet e parashtrimit hyrës dhe kërkesës për prova, si dhe thelbi i debatit gjyqësor, që realizohet me anën e mjeteve procesuale bazë të pyetjes së kryqëzuar, kundërshtimit të dëshmisë dhe leximeve të lejueshme.

Me anën e këtij moduli kandidatët për magjistratë do të ushtrohen edhe me rregullat e gjyqimit për caktimin e masës mjekësore të detyrueshme. Në këtë modul çdo temë e të drejtës procedurale do të trajtohet duke patur parasysh dhe duke analizuar institute te veçanta të së drejtës materiale të parashikuar në pjesën e përgjithshme të Kodit Penal apo krime të veçanta. Përmes dosjeve konkrete do të ilustron impakti i instituteve të së drejtës materiale në seancën paraprake. Pjesa përmbyllëse e modulit do të trajtojë formulimin e akuzave të reja, vendimin dhe standardin e domosdoshëm të fajësisë “përtej çdo dyshimi të arsyeshëm”.

DITA 16 Njoftimet, gjykimi në mungesë, mbrojtja e detyrueshme. Konkurimi i veprave penale. (6 orë).

Përshkrim i përgjithshëm

Në kuadër të ditës së sotme trajtohet konkurimi i veprave penale, duke analizuar rastet kur një subjekt kryen disa vepra penale, dallimin ndërmjet konkurimit real dhe atij ideal, si dhe pasojat që këto forma kanë mbi përcaktimin e dënimit. Pjesëmarrësit do të njihen me parimin e proporcionalitetit në caktimin e dënimit dhe me praktikën gjyqësore që ndihmojnë në sqarimin e situatave komplekse. Një tjetër shtyllë e rëndësishme e programit është instituti i njoftimeve, gjyqimit në mungesë dhe mbrojtjes së detyrueshme, që përbëjnë garanci thelbësore për mbrojtjen e të drejtave të të pandehurit dhe funksionimin korrekt të procedurës penale. Theksi vihet tek detyrimet e organeve proceduese për të siguruar njoftime efektive, kufizimet dhe kushtet kur lejohet gjykimi në mungesë, si dhe roli i mbrojtjes së detyrueshme si një mekanizëm për të shmangur cenimin e të drejtës së mbrojtjes. Programi i pajis kandidatët me aftësi për të interpretuar dhe aplikuar në praktikë këto institute, duke i ndihmuar ata të marrin vendime të arsyetuara, të balancuara dhe të mbështetura në ligj, në funksion të forcimit të drejtësisë penale dhe respektimit të të drejtave themelore.

Pyetje vetëstudimore

1. Çfarë kuptohet me konkurimin e veprave penale dhe cilat janë format kryesore të tij?
2. Cili është dallimi ndërmjet konkurimit real dhe konkurimit ideal të veprave penale?
3. Si ndikon parimi i proporcionalitetit në përcaktimin e dënimit në rastet e konkurimit?
4. Cilat janë kriteret ligjore për aplikimin e dënimit unik në rastin e konkurimit të veprave penale?
5. Cilat janë pasojat juridike dhe praktike të konkurimit të veprave penale në vendimmarrjen e gjykatës?
6. Rastet e mbrojtjes së detyrueshme.
7. Mbrojtja vetjake dhe mbrojtja teknike e të pandehurit: e drejta e mbrojtjes efektive.
8. Të drejtat e viktimës së veprës penale.
9. Të drejtat e posaçme të viktimave në pozitë vulnerabël.
10. Padia civile në procesin penal, afati i legjitimitimit dhe disponimet mbi të.
11. Aktet e gjykatës. Procesverbali dhe transkriptimet.
12. Përkthimi i akteve.
13. Subjektet e legjitimuar për të bërë njoftimet.

Përmbajtja

Njoftimet, gjykimi në mungesë, mbrojtja e detyrueshme:

- Njoftimet dhe pavlefshmëria e tyre.
- Gjykimi i të pandehurit në mungesë.
- Instituti i mbrojtjes së detyrueshme.

Konkurimi i veprave penale:

- Konkurimi real i veprave penale.
- Konkurimi fiktiv.
- Konkurenca formale e ligjeve.
- Momenti procedural, në të cilin organi procedues mund të vlerësojë kualifikimin ligjor të veprës penale.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të interpretojë dispozitat ligjore mbi njoftimet dhe gjykimin në mungesë, të vlerësojë rastet kur mbrojtja e detyrueshme është një garanci procedurale thelbësore, si dhe të aplikojë standardet kushtetuese dhe konventore për të siguruar një proces të rregullt ligjor dhe mbrojtjen efektive të të drejtave të palëve.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë format e konkurimit të veprave penale, të interpretojë kuadrin ligjor mbi bashkimin dhe zbatimin e dënimeve, të dallojë rastet kur aplikohet dënimi unik apo i pavarur dhe të zbatojë kriteret ligjore e praktikat gjyqësore për të garantuar proporcionalitet dhe drejtësi në vendimmarrje.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Njoftimet. Pavlefshmëria e tyre	Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë njoftimet për palët (20 min). Improvizohet situata e njoftimit me ves për të pandehurin/viktimën. Debatohet lidhur me pavlefshmërinë e shkaktuar dhe mënyrën e korrigjimit.	
10:00 - 10:50	Gjykimi i të pandehurit në mungesë	Kandidatëve u paraqitet rasti i një dosjeje të ngritur nga pezullimi, pas afatit 1-vjeçar të kërkimeve të të pandehurit. Kandidatët ndahen në grupe dhe u kërkohet të kryejnë aktet e nevojshme të gjykatës.	
11:00 - 11:50	Instituti i mbrojtjes së detyrueshme	Debati vazhdon lidhur me njoftimin dhe garantimin e mbrojtjes së të pandehurit të gjykuar në mungesë. Sipas ndarjes në grupe, hartohet vendimi i	

		deklarimit t mungesës së të pandehurit dhe i caktimit të mbrojtësit.	
12:30-13:20	Vijim	Vijon debati i drejtuar lidhur me pavlefshmëritë dhe ndikimin e tyre në fazat e mëtejshme të procedurës	
13:30-14:00	Konkurimi i veprave penale (30 min). - Uniteti i veprimit dhe pluraliteti i veprave penale. - Kuptimi dhe karakteristikat e bashkimit të veprave penale.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e zgjedhur; - rast lidhur me unitetin e veprimit. - rasti “pluralitetit të veprave penale”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon problematikën lidhur me konkurimin e veprave penale (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (10 min); Diskutim mbi unitetin e veprimit dhe pluralitetin e veprave penale. Diskutim mbi kuptimi dhe karakteristikat e bashkimit të veprave penale. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min)	
14:00-14:30	Konkurimi fiktiv i veprave penale (30 min) • Të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet konkurimit fiktiv në formën e specialitetit (konkurimi i ligjeve) dhe konkurimit fiktiv në	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 15. rasti 1- konkurim fiktiv specialiteti 16. rasti 2 -konkurim fiktiv subsidiariteti 17. rasti 3- konkurimi fiktiv përthithjes	

	formën e subsidiaritetit. Kushtet dhe kriteret e konkurimit fiktiv në formën e përthithjes.	Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë problematikat lidhur me konkurimin fictive (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të përshkruajnë kërkesat e secilit lloj të konkurimit. (10 min). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret dhe dallimet ndërmjet llojeve të konkurimit fiktiv (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
14:30-15:00	Konkurenca formale e ligjeve (30 min). - Kuptimi dhe karakteristikat e konkuencës formale të ligjeve. - Konkurimi formal dhe Veprat vazhduese, e përbërë dhe kolektive	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë problematika lidhur me konkurencën formale të ligjeve (10 min); Një përfaqësues për cdo grup prezanton rastet e konkurencës formale të ligjeve (10 minuta). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret e së cilit parim (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
15:00-15:30	Momenti procedural, në të cilin organi procedues mund të vlerësojë kualifikimin ligjor të veprës penale. (30 min)	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore, të rrëthanave	

	- Faktet kryesore dhe dytësore, të cilët janë determinante për kualifikimin e saktë ligjor. - Vendimi për ndryshimin e kualifikimit ligjor.	të faktit, si dhe elementit e ligjit, të cilët janë determinante për evidentimin e veprave penale dhe konkurimin ndërmjet tyre.(5 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (5 minuta). Pedagogu prezanton dhe ilustron me anë të akteve procedural konkrete mangësitë e bëra në kualifikimin ligjor sipas parimeve të konkurimeve si dhe tregon ndryshimet përkatëse që duhen bërë në akuzë, apo ndryshim të cilësimit ligjor në varësi të fazës procedurale dhe organit procedues. (20 min).	
--	--	--	--

DITA 17 Parashtrimi hyrës dhe kërkesa për prova. Rregulli i gjykimit të pandërprerë. Veprat penale kundër rendit dhe sigurisë publike. Veprat penale kundër kufijve shtetërorë. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Programi për ditën 17 ka për qëllim të pajisë pjesëmarrësit me njohuri të thelluara mbi veprat penale kundër rendit dhe sigurisë publike, si dhe mbi veprat penale kundër kufijve shtetërorë, të cilat prekin drejtpërdrejt sigurinë kombëtare dhe rendin shoqëror. Përveç analizës së kuadrit ligjor dhe elementëve përbërës të këtyre veprave, programi synon edhe zhvillimin e aftësive praktike për administrimin e provave dhe formulimin e kërkesave procedurale gjatë procesit penal. Një pjesë e rëndësishme i kushtohet parashtrimit hyrës dhe rëndësisë të listës së dëshmitarëve dhe ekspertëve, si instrumente që udhëheqin strategjinë e palëve në gjykim, duke garantuar balancën e akuzës dhe mbrojtjes. Po ashtu, theksohet rregulli i gjykimit të pandërprerë, i cili përbën një garanci themelore për procesin e rregullt ligjor dhe siguron që procedurat gjyqësore të zhvillohen pa vonesa të pajustificuara.

Pyetje vetëstudimore

1. Kuadri ligjor dhe elementët përbërës të veprave penale kundër rendit dhe sigurisë publike.
2. Vepra penale kundër kufijve shtetërorë: natyra, kriteret dhe praktikat gjyqësore.
3. Rregullat e përgjithshme të gjykimit.
4. Veprimet përgatitore.
5. Veprimet e ngutshme.

Përmbajtja

Parashtrimi hyrës dhe gjykimi i pandërprerë:

- Parashtrimi hyrës dhe rëndësia e listës së dëshmitarëve dhe ekspertëve.
- Gjikimi i të pandehurit në mungesë.
- Rregulli i gjykimit të pandërprerë.

Veprat penale kundër rendit dhe sigurisë publike. Veprat penale kundër kufijve shtetërorë:

- Vepra kundër rendit dhe sigurisë publike.
- Vepra penale kundër kufijve shtetërorë.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë dhe interpretojë kuadrin ligjor mbi veprat penale kundër rendit dhe sigurisë publike, si dhe ato kundër kufijve shtetërorë, të identifikojë elementët përbërës dhe rrethanat rënduese, si dhe të zbatojë kriteret ligjore dhe praktikat gjyqësore për marrjen e vendimeve të arsyetuara.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të hartojë dhe të paraqesë parashtrimin hyrës në përputhje me ligjin, të formulojë kërkesa për prova të bazuara dhe të ligjshme, të interpretojë dhe të aplikojë rregullin e gjykimit të pandërprerë si garanci procedurale, duke siguruar zhvillimin e procesit penal në përputhje me standardet e drejtësisë dhe të drejtave të palëve.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Parashtrimi hyrës. Rëndësia e listës së dëshmitarëve dhe ekspertëve.	Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë parashtrimin hyrës, duke i bashkëlidhur listën e provave (35 min). Akti paraqitet në monitor dhe ilustron nga një përfaqësues prej secilit grup (15 min; 3x5 min)	
10:00 - 10:50	Gjikimi i të pandehurit në mungesë	Debatohet lidhur me përmbajtjen e parashtrimit hyrës dhe listën e provave	

11:00 - 11:50	Rregulli i gjykimit të pandërprerë.	Kandidatët sipas grupeve ftohen që, në përmbyllje të parashtrimit hyrës, të disponojnë datën e seancës së ardhshme. Debati vazhdon lidhur me datat e propozuara.	
12:30-13:30	Vepra penale kundër rendit dhe sigurisë publike	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë elementet që janë konstituiv për ekzistencën e veprave penale kundër rendit dhe sigurisë publike (15 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton gjetjet e konstatuara (15 minuta). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me elementet, dallimet dhe të përbashkëtat. Diskutim në grup mbi këto gjetje. (30 min)	
13:30-14:30	Vepra penale kundër rendit dhe sigurisë publike (vijon)	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë elementet që janë konstituiv për ekzistencën e veprave penale kundër rendit dhe sigurisë publike (15 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton gjetjet e konstatuara (15 minuta). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me elementet, dallimet dhe të përbashkëtat. Diskutim në grup mbi këto gjetje. (30 min)	

14:30-15:30	Vepra penale kundër kufijve shtetërorë	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë elementet që janë konstituiv për ekzistencën e veprave penale kundër kufijve shtetërorë (15 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton gjetjet e konstatuara (15 minuta). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me elementet, dallimet dhe të përbashkëtat. Diskutim në grup mbi këto gjetje. (30 min)	
-------------	---	---	--

DITA 18 Debati gjyqësor: pyetja e kryqëzuar, kundërshtimi i dëshmisë, leximet e lejueshme. Mashtrimet. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Debati gjyqësor, i cili përfshin pyetjen e kryqëzuar, kundërshtimin e dëshmisë dhe leximet e lejueshme, do të trajtohet në këtë ditë duke u bazuar te mishtrimi dhe figurat e posaçme të tij. Këto vepra penale mbrojnë të drejtën e pronësisë, pasurinë dhe lirinë e formimit të konsensusit ndërmjet palëve. Mashtrimi konsiderohet një krim kontraktual që konsumohet kur një person nxit tjetrin në gabim përmes paraqitjes së fakteve të rreme, fshehjes së fakteve të vërteta, gënjeshtërisë ose shpërdorimit të besimit, me qëllim përfitimin e padrejtë dhe shkaktimin e dëmit. Trajnimi i jep rëndësi analizës së elementëve përbërës të mashtrimit, dallimit midis veprimeve mashtruese aktive dhe pasive, si dhe trajtimit të figurave të veçanta të parashikuara në Kodin Penal, si mashtrimi në subvencione, skemat piramidale, mashtrimi në sigurime, kredi, tatime apo në tregjet financiare dhe kulturore. Qëllimi është që kandidatët të aftësohen të identifikojnë rastet konkrete, të dallojnë elementët që e kualifikojnë veprën penale dhe të aplikojnë standardet ligjore e praktikat gjyqësore për të garantuar drejtësinë.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilët janë elementët themelorë që përbëjnë veprën penale të mashtrimit?
2. Si dallohen veprimet mashtruese aktive nga ato pasive?
3. Çfarë roli luan “fitimi i padrejtë” dhe “dëmi i tjetrit” në kualifikimin e mashtrimit?
4. Cilat janë format e veçanta të mashtrimit të parashikuara në Kodin Penal shqiptar?
5. Si ka zgjeruar jurisprudenca konceptin e mashtrimit përmes heshtjes apo mosveprimit?
6. Radha e marrjes së provave.
7. Rregullat e pyetjes së kryqëzuar.

8. Kundërshtimi i dëshmisë dhe rregullat e leximeve të lejueshme.
9. Rregullat e posaçme për pyetjen e të miturve.

Përmbajtja

Debati gjyqësor:

- Pyetja e kryqëzuar dhe dialektika e saj. Realizimi praktik i saj.
- Kundërshtimi i dëshmisë, kuptimi, praktika.
- Leximet e lejueshme, kuptimi, praktika.

Mashttrimet:

- Karakteristikat strukturore të figurës së vepres penale të mashttrimit.
- Skemat mashttruese, piramidale, si dhe lidhur me tatimin mbi vlerën e shtuar.
- Krijimi i bindjes lidhur me ekzistencën e mashttrimit dhe pasqyrimi i elementeve të nevojshëm, që duhet të jenë provuar gjatë në përfundim të hetimeve, kontradiktat dhe mangësitë në qëndrimet e autoreve të vepres, në hetim dhe të përcaktojë vlerën e tyre provuese, referuar protokollove të hetimit të krimeve të mashttrimit.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë elementët përbërës të mashttrimit dhe figurave të tij të posaçme, të identifikojë dallimet ndërmjet formave të ndryshme të veprimeve mashttruese, të interpretojë dispozitat ligjore dhe jurisprudencën përkatëse dhe të aplikojë kriteret ligjore në rastet konkrete, me qëllim marrjen e vendimeve të arsyetuara dhe të drejta në procesin penal.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë dhe të zbatojë rregullat e debatit gjyqësor, të përdorë në mënyrë efektive pyetjen e kryqëzuar si mjet për testimin e besueshmërisë së dëshmitarëve, të identifikojë dhe të artikulojë me bazë ligjore kundërshtimet ndaj dëshmimeve të papranueshme, si dhe të aplikojë kriteret për leximet e lejueshme në përputhje me dispozitat procedurale, duke garantuar kontradiktoritetin, ligjshmërinë dhe integritetin e procesit gjyqësor.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Pyetja e kryqëzuar dhe dialektika e saj. Realizimi praktik i saj	Parashtrim i shkurtër nga pedagogu, në nivel parimesh (10 min) Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë pyetjet e akuzës dhe kundërpjetet e mundshme të mbrojtjes. (30 min). Akti paraqitet në monitor dhe ilustron nga një përfaqësues i zgjedhur nga grupet (10 min)	

10:00 - 10:50	Pyetja e kryqëzuar, vijim	Debatohet lidhur me pyetjet e shtruara dhe kundërveprimin e mbrojtjes. Synohet të ndërtohen pyetjet replikuese të akuzës.	
11:00 - 11:50	Kundërshtimi i dëshmisë, kuptimi, praktika.	Kandidatët, të ndarë në tre grupe, sipas rastit të dhënë, bëjnë rolin e akuzës, mbrojtjes dhe gjykatës, në procesin e marrjes së dëshmisë dhe kundërshtimit të saj (40 min) Komente përfundimtare të prokurorit (10 min).	
12:30-13:20	Leximet e lejueshme, kuptimi, praktika.	E njëjta metodologji si në rastin e kundërshtimit të dëshmisë (40 + 10 min)	
13:30-14:10	Mashtrimet. (40 min) - Karakteristikat strukturore të figurës së veprës penale të mashtrimit. Vija ndarëse me veprimet juridike civile, dhe përmbushjen e detyrimeve kontraktore. - Dallimet dhe të përbashkëtat ndërmjet mashtrimit dhe mashtrimit në rrethana cilësuese, subvencione, sigurime, kredi, veprat e artit dhe të kulturës, manipulimi i tregut.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 2 raste: - Dosja e zgjedhur; - Rasti i veprave të artit; - rasti “manipuli i tregut”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon figurat e veprave penale të mashtrimit në secilin rast (5 min); Një përfaqësues për cdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (15 min); Diskutim mbi momentin e konsumimit të veprës penale, dhe elementet dallues ndërmjet mashtrimit dhe formave të cilësuar të tij. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktika. (bazuar në pyetjet studimore të	

		parapërgatitura nga pedagogu) (20 min)	
14:10-14:50	Skemat mashtruese, piramidale, si dhe lidhur me tatimin mbi vlerën e shtuar. (40 min) - Karakteristikat e inkriminimit të skemave mashtruese dhe piramidale. - Organizimi dhe vënia në funksionim e skemave mashtruese lidhur me tatimin mbi vlerën e shtuar. Të përbashkëtat dhe dallimet me skemat mashtruese dhe piramidale.	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 18. Rasti 1- skemat mashtruese 19. Rasti 2 -skemat mashtruese lidhur me tatimin; 20. Rasti 3- fajdet Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën përgjegjësisë penale (10 për secilin rast=10 min); Kandidatët do të identifikojnë karakteristikat e inkriminimit të skemave mashtruese dhe piramidale, të organizimit dhe vënies në funksionim e skemave mashtruese lidhur me tatimin mbi vlerën e shtuar. (10 min). Kandidatët do të analizojnë të përbashkëtat dhe dallimet me skemat mashtruese dhe piramidale.. (10 min). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale në mashtrimin (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
14:50-15:30	Krijimi i bindjes lidhur me ekzistencën e mashtrimit dhe pasqyrimi i elementeve të nevojshëm, që duhet të jenë provuar gjatë në përfundim të hetimeve, kontradiktat dhe mangësitë në	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytesore dhe krijon bindjen lidhur me ekzistencën e mashtrimit në dosjet e vëna në	

	qëndrimet e autoreve të vepres, në hetim dhe të përcaktojë vlerën e tyre provuese, referuar protokolleve të hetimit të krimeve të mashtrimit. (40 min) - Faktet kryesore dhe dytësore determinante, që duhet të provohen, për aplikimin e përgjegjesisë penale në krimet e mashtrimit. - Procedurat hetimore standarte në hetimin e krimeve të mashtrimit, sipas protokolleve të hetimit.	dispozicion (10 min minuta); Një përfaqësues për cdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (10 minuta). Pedagogu prezanton procedurat hetimore standarte në hetimin e krimeve të mashtrimit sipas protokolleve të hetimit, si dhe tregon se si evidentohet kontradiktat dhe mangësitë në qëndrimet e autoreve të vepres, në hetim dhe si duhet të merret informacioni mungues mbi faktet nëpërmjet urdhërimit për të kryer veprime hetimore tipike shitesë, si dhe të tregojë aspektet provuese. (20 min)	
--	--	---	--

DITA 19 Gjykimi për caktimin e masës mjekësore të detyrueshme. Papërgjegjshmeria për shkak të gjendjes mendore. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Gjykimi për caktimin e masës mjekësore të detyrueshme prek shpesh edhe institutin e papërgjegjshmërisë për shkak të gjendjes mendore, si një element thelbësor në përcaktimin e fajësisë dhe përgjegjesisë penale. Programi analizon konceptin e përgjegjshmërisë si bazë e fajësisë, duke theksuar se një person konsiderohet i përgjegjshëm vetëm kur ka aftësi intelektuale për të kuptuar rëndësinë e veprës dhe aftësi volitive për të kontrolluar sjelljet e tij. Programi trajton rastet kur këto aftësi mungojnë për shkak të sëmundjes mendore, çrregullimeve psikike ose ngecjes në zhvillimin mendor, duke bërë që autori të konsiderohet i papërgjegjshëm. Po ashtu, programi analizon konceptin e përgjegjshmërisë së zvogëluar, që lidhet me rastet kur aftësitë psikike nuk mungojnë plotësisht, por janë të kufizuara në një masë të tillë që ndikojnë në kapacitetin e individit për të kuptuar dhe kontrolluar veprimet e veta.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilët janë elementët intelektualë dhe volitivë të përgjegjshmërisë penale?
2. Në cilat raste një person konsiderohet i papërgjegjshëm sipas Kodit Penal?

3. Cili është dallimi ndërmjet përgjegjshmërisë së plotë dhe përgjegjshmërisë së zvogëluar?
4. Pse përgjegjshmëria konsiderohet themel i fajësisë në të drejtën penale?
5. Si administrohen provat në procesin penal për të vlerësuar gjendjen mendore të një personi?

Përmbajtja

Caktimi i masës mjekësore të detyrueshme:

- Struktura e kërkesës dhe rregullat e gjykimit.
- Rëndësia e aktit të ekspertimit psikiatriko-ligjor.
- Personi i paaftë mendërisht. Aftësia për të kuptuar dhe për të dëshiruar.
- Përgjegjshmëria esencialisht e zvogëluar.
- Aftësia për të kuptuar dhe vendosur verifikimin e përgjegjshmërisë në procedimin penal, midis ekspertizës teknike, provave kontradiktore dhe skenave të krimit.

Objektivi mësimor: Kandidati është i aftë të analizojë konceptin e përgjegjshmërisë dhe përgjegjshmërisë për shkak të gjendjes mendore, të dallojë ndërmjet përgjegjshmërisë së plotë dhe përgjegjshmërisë së zvogëluar, të interpretojë dispozitat ligjore dhe praktikat gjyqësore përkatëse, si dhe të zbatojë kriteret për gjykimin mbi caktimin e masës mjekësore të detyrueshme, duke vlerësuar balancën ndërmjet mbrojtjes së shoqërisë dhe respektimit të të drejtave themelore të individit.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Struktura e kërkesës dhe rregullat e gjykimit. Rëndësia e aktit të ekspertimit psikiatriko-ligjor.	Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të hartojnë parashtrimin hyrës, duke i bashkëlidhur listën e provave (35 min). Akti paraqitet në monitor dhe ilustron nga një përfaqësues prej secilit grup (15 min; 3x5 min)	
10:00 - 10:50	vijon	Debatohet lidhur me përmbajtjen e parashtrimit hyrës dhe listën e provave	
11:00 - 11:50	vijon	Kandidatët sipas grupeve organizohen për të bërë debatin gjyqësor, të fokusuar tek pyetja e ekspertëve	
12:30- 13:20	vijon	Vijon debati, i cili përmbyllet me dhënien e vendimit	
13:30- 14:10	Personi i paaftë mendërisht- Aftësia për të	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste:	

	kuptuar dhe për të dëshiruar (40 min). - Elementet e përgjegjshmerisë. Aftësia e individit për të kuptuar dhe vendosur, në fushën e neuroshkencës njihëse: Një reflektim i domosdoshëm rastësor. - Defekti i plotë mendor. Sëmundja mendore si shkak për përjashtimin e fajësisë.	- Dosja e zgjedhur; - Rast semundja mendore. - rasti “crregullim”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon problematikat lidhur me përgjegjshmerinë e personit (5 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (15 min); Diskutim mbi kriteret që duhet të plotësojë për përjashtimin nga përgjegjësia penale për shkak përgjegjshmerie. Diskutim mbi llojet e papërpërgjshmerisë. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (20 min)	
14:10-14:50	Përgjegjshmëria esencialisht e zvogëluar. (40 min) - Përgjegjshmëria esenciale e zvogëluar dhe ndikimi i saj në aplikimin e përgjegjshmerisë penale. - Aplikimi i përgjegjshmerisë penale në gjendjen emocionale ose pasionante, dehjen si pasojë e një ngjarjeje të rastësishme ose force madhore,	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 21. rasti 1- aftësia e ulët mendore 22. rasti 2 -gjendja pasionante 23. rasti 3- dehja toksike Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë problematikat përgjegjshmerinë e zvogëluar (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të përshkruajnë kërkesat e secilit lloj të	

	dehjen e vullnetshme, e pakujdesshme ose e paramenduar, ndikimin e substancave narkotike, dehjen e zakonshme, intoksikimin kronik nga alkooli, ose substancat narkotike, shurdhmutizmin.	përgjegjshmerisë së zvogluar. (10 min). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret dhe dallimet ndërmjet tyre (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
14:50-15:30	Aftësia për të kuptuar dhe vendosur verifikimin e përgjegjshmerisë në procedimin penal, midis ekspertizës teknike, provave kontradiktore dhe skenave të krimit (40 min). - Faktet kryesore dhe dytësore, elementet faktik të krimit, sjellja dhe personaliteti i të pandehurit, mekanizmi i ngjarjes, momentet që i paraprijnë krimit, të cilët janë determinante për të vlerësuar nevojën për verifikimin e përgjegjshmerinë e personit. - Struktura e vendimit dhe vendosja e standarteve specifike.	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore, elementet faktik të krimit, sjellja dhe personaliteti i të pandehurit, mekanizmi i ngjarjes, momentet që i paraprijnë krimit, të cilët janë determinante për të vlerësuar nevojën për verifikimin e përgjegjshmerinë e personit.(10 min); Një përfaqësues për cdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (10 minuta). Pedagogu prezanton dhe ilustron me anë të akteve procedural konkrete elementet e nevojshëm që duhet të ketë një vendim për verifikimin e gjendjes mendore (20 min).	

DITA 20 Formulimi i akuzave të reja. Vendimi dhe standardet e fajësisë. Dënimi kryesor, si dhe dënimet plotësuese, bashkimi i dënimeve, alternativat e dënimit me burgim. Përgjashtimi, ulja e dënimit nën kufijtë ligjorë. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Kjo ditë do të fokusohet në formulimin e akuzave të reja si dhe vendimin dhe standardet e fajit. Institutet materiale që do të trajtohen në lidhje me vendimin dhe standardet e fajit janë dënimet kryesore dhe plotësuese, bashkimin e tyre, si dhe alternativat e vuajtjes së dënimit me burgim. Programi analizon rolin e dënimeve kryesore si mjet ndëshkimi dhe risocializimi, duke theksuar pozicionin qendror të dënimit me burgim, por edhe rëndësinë e gjobës si dënim kryesor ose plotësues. Gjithashtu trajtohen dënimet plotësuese si sanksione komplementare që synojnë të kufizojnë të drejta apo funksione të caktuara, duke rritur efektivitetin e parandalimit penal. Një vend të veçantë zënë alternativat e dënimit me burgim, të cilat synojnë të shmangin pasojat e dëmshme të izolimit, duke promovuar rehabilitimin, edukimin dhe reintegrimin e të dënuarit, si dhe mbrojtjen e shoqërisë.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilat janë dënimet kryesore të parashikuara në Kodin Penal dhe kur aplikohen ato?
2. Në cilat raste dënimi me gjobë mund të konsiderohet kryesor dhe kur plotësues?
3. Cili është funksioni i dënimeve plotësuese dhe si lidhen ato me dënimin kryesor?
4. Cilat janë qëllimet e alternativave të vuajtjes së dënimit me burgim?
5. Si ndihmojnë masat alternative në procesin e rehabilitimit dhe risocializimit të të dënuarit?

Përmbajtja

- Ndryshimi i akuzës në përfundim të gjykimit nga prokurori.
- Akuza për një fakt të ri dhe akuza për një vepër tjetër.
- Ndryshimi i cilësimit juridik të veprës nga gjykata. Të drejtat e palëve.
- Llojet e dënimeve sipas legjislacionit aktual.
- Modalitetet ligjore për caktimin e dënimit.

Objektivi mësimor: Kandidati është i aftë të analizojë dallimet ndërmjet dënimeve kryesore dhe plotësuese, të interpretojë parimet ligjore që udhëheqin bashkimin e tyre, të vlerësojë efektet e masave alternative ndaj burgimit, si dhe të zbatojë kriteret për përcaktimin e dënimit më të përshtatshëm. Njëkohësisht, kandidati aftësohet të formulojë akuza të reja në përputhje me ligjin procedural penal, të interpretojë dhe të aplikojë standardet e fajësisë gjatë procesit gjyqësor, duke balancuar funksionin ndëshkues dhe atë risocializues, në mënyrë që të garantojë vendimmarrje të drejtë dhe të arsyetuar në respekt të të drejtave themelore dhe sigurisë juridike.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Ndryshimi i akuzës në përfundim të gjykimit nga prokurori	Parashtrim i shkurtër nga pedagogu, në nivel parimesh (5 min) Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të konkludojnë me ndryshimin e akuzs përkatëse (25 min). Akti paraqitet në monitor dhe ilustron nga një	

		përfaqësues i zgjedhur prej secilit grup (3x5=15 min)	
10:00 - 10:50	Akuza për një fakt të ri dhe akuza për një vepër tjetër	E njëjta metodologji si në rastin ndryshimit të akuzës.	
11:00 - 11:50	Ndryshimi i cilësimit juridik të veprës nga gjykata. Të drejtat e palëve	E njëjta metodologji, mbi një rast të ri.	
12:30-13:20	vijon	Kandidatët e ndarë në grupe, ftohen të shkruajnë vendimin, për pjesën e ndryshimit të cilësimit juridik (25 min). Paraqitja nga një përfaqësues prej secilit grup (3x5=15 min) Komente nga pedagogu	
13:30-14:20	Llojet e denimeve sipas legjislacionit aktual. (50 min) - Dënimi me burgim të përjetshëm dhe me burgim si dënime kryesore - Dënimi me gjobë dhe zbatimi i denimeve ndaj personave juridikë.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e përzgjedhur; - rast dënimi me burgim; - rasti “dënimi me gjobë. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon denimin kryesor të dhënë në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (15 min); Diskutim mbi kushtet dhe kriteret e caktimit të denimeve kryesore. Diskutim mbi problematikat e konstatuara në praktike. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (20 min) Konkluzione (5 min)	

14:30-15:20	Modalitetet ligjore për caktimin e dënimit. (50 min) – Kushtet e përgjithshme dhe të posaçme për caktimin e dënimit. – Rrethanat lehtësuese dhe rënduese. Vlerësimi i përseritur i rrethanave dhe përcaktimi i rëndësisë së rrethanave. Barasvlerësimi i rrethanave dhe vlerësimi i dënimit.	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 24. rasti 1- ekzistenca e disa veprave penale, rrethanave rënduese 25. rasti 2 -rasti ku mbizoterojnë rrethanat lehtësuese; 26. rasti 3 nuk ka rrethana lehtësuese ose rënduese. Kandidatët të ndarë në tre kushtet e përgjithshme dhe të posaçme për caktimin e dënimit (5 për secilin rast=15 min); Kandidatët do të përshkruajnë rrethanat lehtësuese dhe rënduese, si dhe elementet përbërës të tyre (15 min). Pedagogu i vështron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me Vlerësimi i përseritur i rrethanave dhe përcaktimi i rëndësisë së rrethanave. Barasvlerësimi i rrethanave dhe vlerësimi i dënimit. Diskutim në grup mbi këto gjetje (20 min).	
-------------	---	--	--

DITA 21 Dënimi kryesor, si dhe dënimet plotësuese, bashkimi i dënimeve, alternativat e dënimit me burgim. Përfundimi, ulja e dënimit nën kufijtë ligjorë. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Kjo ditë do të fokusohet në formulimin e akuzave të reja si dhe vendimin dhe standardet e fajit. Institutet materiale që do të trajtohen në lidhje me vendimin dhe standardet e fajit janë dënimet kryesore dhe plotësuese, bashkimin e tyre, si dhe alternativat e vuajtjes së dënimit me burgim. Programi analizon rolin e dënimeve kryesore si mjet ndëshkimi dhe risocializimi, duke theksuar pozicionin qendror të dënimit me burgim, por edhe rëndësinë e gjobës si dënim kryesor ose plotësues. Gjithashtu trajtohen dënimet plotësuese si sanksione komplementare që synojnë të kufizojnë të drejta apo funksione të caktuara, duke rritur efektivitetin e parandalimit

penal. Një vend të veçantë zënë alternativat e dënimit me burgim, të cilat synojnë të shmangin pasojat e dëmshme të izolimit, duke promovuar rehabilitimin, edukimin dhe reintegrimin e të dënuarit, si dhe mbrojtjen e shoqërisë.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilat janë dënimet kryesore të parashikuara në Kodin Penal dhe kur aplikohen ato?
2. Në cilat raste dënimi me gjobë mund të konsiderohet kryesor dhe kur plotësues?
3. Cili është funksioni i dënimeve plotësuese dhe si lidhen ato me dënimin kryesor?
4. Cilat janë qëllimet e alternativave të vuajtjes së dënimit me burgim?
5. Si ndihmojnë masat alternative në procesin e rehabilitimit dhe risocializimit të të dënuarit?

Përmbajtja

- Dënimet plotësuese.
- Dënimet alternative.
- Alternativat e sanksionit penal të burgimit.
- Bashkimi i dënimeve
- Përjashtimi, ulja e dënimit nën kufijtë ligjorë.
- Individualizimi i dënimit, caktimi i llojit dhe masës së tij në një rast konkret.

Objektivi mësimor: Kandidati është i aftë të analizojë dallimet ndërmjet dënimeve kryesore dhe plotësuese, të interpretojë parimet ligjore që udhëheqin bashkimin e tyre, të vlerësojë efektet e masave alternative ndaj burgimit, si dhe të zbatojë kriteret për përcaktimin e dënimit më të përshtatshëm.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
09:00-09:50	Dënimet plotësuese. (50 min) – Koncepti dhe funksioni i dënimeve plotësuese. – Llojet e dënimit tradicionale aksesore	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë dënimet plotësuese, funksionin e tyre, si dhe kushtet dhe kriteret për caktimin e tyre (10 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton dënimet plotësuese, nëse janë plotësuar kushtet dhe kriteret për caktimin e tij (20 minuta). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me dënimet plotësuese (bazuar në pyetjet studimore të	

		parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje. (10 min)	
10:00-10:50	Dënimet alternative. (50 min) - Nevoja për alternative të dënimit penal dhe efektiviteti i alternativave të dënimit me burgim. - Koncepti, objektivat dhe llojet e alternativave të dënimit me burgim. Teoritë bashkohore mbi alternativat e dënimit me burgim dhe standartet ndërkombëtare.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e përzgjedhur; - rast lidhur mungesën e aplikimit të dënimit alternativ; - rasti “aplikim i dënimit alternativ”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon nevojën për caktimin e dënimit alternative (20 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (10 min); Diskutim mbi konceptet, si dhe standartet ndërkombëtare (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Konkluzione (10 min)	
11:10-11:50	Alternativat e sanksionit penal të burgimit (50 min) – Gjysmëliria. – Pezullimi i ekzekutimit të vendimit me burgim dhe vënia në provë. – Qëndrimi në shtëpi. – Pezullimi i ekzekutimit të vendimit me burgim dhe detyrimi për kryerjen e një pune në interes publik.	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë dënimet alternative (10 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton kushtet dhe kriteret për aplikimin e tyre (20 minuta). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me dënimet alternative (bazuar	

	– Lirimi me kusht. Qëllimi i liritimit me kusht. Kushtet për përfitim të liritimit me kusht. Arsye e veçantë. Sjellja dhe puna e të dënuarit. Koha e vuajtur e dënimit. Çështjet e nevojshme që gjykatat duhet të vlerësojnë në shqyrtimet e kërkesave me objekt lirim me kusht. Kushtet ndaluese për aplikimin e liritimit me kusht. I dënuari përsëritës për krime të kryera me dashje. – I dënuari për kryerjen e veprave penale të parashikuara në nenet 78/a, 79/a, 79/b, 79/c apo paragrafi i tretë i nenit 100. I dënuari me burgim të përjetshëm. Përmbajtja e kushtit dhe detyrimet e të dënuarit. Forma të tjera të dënimeve alternative. – Burgosja (Izolimi) komunitare. Restitucioni. Shërbimi në komunitet. Prova standarde. Mbikëqyrja intensive e provës (IPS).	në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje. (10 min)	
12:00-12:30	Bashkimi i dënimeve (30 min) - Kushtet për bashkimin e dënimeve të dhëna	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e përzgjedhur;	

	për disa vepra penale me vendime të veçanta. - Modalitetet e bashkimit të dënimeve plotësuese	- Rast i bashkimit të dënimeve plotësuese; - rasti “bashkimi për vepra të kryera gjatë vuajtjes së dënimit”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon llojet e bashkimit të dënimeve (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (10 min); Diskutim mbi kushtet për bashkimin e dënimeve dhe modalitetet (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Konkluzione	
12:30-13:10	Përrjashtimi, ulja e dënimit nën kufijtë ligjorë. (30 min) - Caktimi i dënimit sipas disa rasteve të veçanta të parashikuara nga Kodi Penal. Dënimi i të miturit, përrjashtimi i të miturit nga dënimi, përrjashtimi nga dënimi i bashkëpunëtoreve të drejtësisë. - Ulja e dënimit nën kufijtë e parashikuar nga ligji. Zbutja e dënimit për tentativën. Zëvendësimi i dënimit me burgim me pagimin e një shumë të hollash në	Kandidatët ndahen në 3 grupe, ku çdo grup ka një rast të ndryshëm. Kandidatët udhëzohen që të evidentojnë kushtet për përrjashtimin nga dënimi dhe ulja nga dënimi (10 min); Një përfaqësues për çdo grup prezanton kushtet dhe kriteret për aplikimin e tyre (10 minuta). Pedagogu i veshtron pergjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me to (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	

	favor të shtetit. Pranimi i pagimit të gjobës.		
12:00- 12:30	Individualizimi i dënimit, caktimi i llojit dhe masës së tij në një rast konkret. (40 min) - Faktet kryesore dhe dytësore, rrethanat e tjera të procedimit penal që ndikojnë individualizimin e dënimit penal. - Struktura e vendimit dhe arsyetimi i dënimit që gjykata individualizon.	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore që ndikojnë në individualizimin e dënimit penal. (5 min minuta); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (10 minuta). Pedagogu prezanton standartet e arsyetimit të individualizimit të dënimit dhe u kërkon kandidateve të përpilojnë një vendim për individualizimin e dënimit. (10 min)	

MODULI IV. GJYKIMET E POSAÇME

Gjykimet e posaçme synojnë thjeshtëzimin e procesit penal dhe rritjen e efektivitetit të tij duke deflacionuar çështjet ende në dorë. Ato bashkëshoqërohen nga interesi i të pandehurit, i cili heq dorë nga disa garanci të procesit, kundrejt përfitimit që siguron nga riti i posaçëm. Reforma e kryer me ligjin nr.35/2017 e zgjeroi tipologjinë e gjykimeve të posaçme me dy rite të tjera, ndërkohë që modifikoi rregullat e gjykimit të drejtpërdrejtë dhe atij të shkurtuar. Në këtë kontekst, ky modul synon të stërvitë kandidatët me shprehë praktike në drejtim të zbatimit të këtyre riteve. Gjithashtu, gjatë trajtimit të këtij moduli theksi do të vihet edhe tek nevoja e kujdesit për të shmangur gabimin gjyqësor, i pranishëm në rastet kur zgjidhja e çështjes përmbillet në një kohë të shkurtër.

DITA 22 Gjykimi i drejtpërdrejtë dhe gjykimi i shkurtuar

Përshkrim i përgjithshëm

Dita 22 ka në fokus gjykimin e drejtpërdrejtë dhe gjykimin e shkurtuar, si dy procedura alternative që synojnë efikasitetin dhe ekonominë gjyqësore, pa cenuar garancitë e procesit të rregullt ligjor. Në pjesën e parë trajtohen rastet e gjykimit të drejtpërdrejtë, të cilat lidhen kryesisht me situata flagrante ose kur provat janë të qarta dhe të mjaftueshme, duke mundësuar një procedurë të përshpejtuar. Në pjesën e dytë analizohet procedura e paraqitjes së kërkesës për gjykim të shkurtuar, duke përfshirë kushte ligjore, kompetencat e palëve dhe efektet mbi përcaktimin e dënimit. Përmes studimit të rasteve konkrete, kandidatët aftësohen të

identifikojnë situatat kur aplikohen këto procedura, të interpretojnë dispozitat ligjore dhe të marrin vendime të arsyetuara në përputhje me standardet e drejtësisë dhe proporcionalitetit.

Pvetje vetëstudimore

1. Rastet e gjykimit të drejtpërdrejtë.
2. Procedura e paraqitjes së kërkesës për gjykimin e shkurtuar.

Përmbajtja

- Gjykimi i drejtpërdrejtë
- Gjykimi i shkurtuar

Objektivi mësimor: Kandidati është i aftë të dallojë rastet kur aplikohet gjykimi i drejtpërdrejtë, të analizojë kriteret dhe procedurën e paraqitjes së kërkesës për gjykimin e shkurtuar, si dhe të vlerësojë pasojat juridike e praktike të këtyre procedurave mbi të drejtat e palëve dhe përcaktimin e dënimit. Ai aftësohet të interpretojë dispozitat ligjore, të zbatojë standardet e proporcionalitetit dhe të marrë vendime të arsyetuara që garantojnë efikasitetin dhe drejtësinë e procesit penal.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Gjykimi i drejtpërdrejtë, rasti I	Parashtrim i shkurtër nga pedagogu, në nivel parimesh (5 min) Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika, mbi rastin e parë të gjykimit të drejtpërdrejtë. Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të formulojnë kërkesën për vleftësimin e arrestimit në flagrancë dhe gjykimin e njëkohshëm. (30 min). Akti paraqitet në monitor dhe ilustron nga një përfaqësues i zgjedhur nga secili grup (3x5= 15 min)	
10:00 - 10:50	Gjykimi i drejtpërdrejtë, rasti I (vijon)	E njëjta metodologji. Debatohet mbi një rast të paraqitur nga praktika.	
11:00- 11:50	Gjykimi i drejtpërdrejtë, rasti II	E njëjta metodologji. Debatohet mbi një rast të paraqitur nga praktika.	
12:30 - 13:20	Gjykimi i drejtpërdrejtë, rasti II (vijon)	E njëjta metodologji. Debatohet mbi një rast të paraqitur nga praktika.	

13:30-14:20	Gjykimi i shkurtuar	Kandidatët, të ndarë në tre grupe, sipas rastit të dhënë. Ftohen të formulojnë kërkesën. Debati fokusohet në opsionet e pranueshmërisë.	
14:30-15:20	Gjykimi i shkurtuar, vijim	Kandidatët, të ndarë në tri grupe, ftohen të formulojnë vendimin e gjykatës mbi pranueshmërinë /papranueshmërinë e gjykimit të shkurtuar	

DITA 23 Gjykimi me marrëveshje dhe urdhëri penal i dënimit. Vjedhja e pasurisë, si dhe veprat penale në lidhje me taksat dhe tatimet. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Ky program për kandidatët gjyqtarë dhe prokurorë ka në fokus veprat penale kundër pasurisë dhe në sferën ekonomike, me theks te vjedhja dhe veprat penale në lidhje me taksat dhe tatimet. Trajnimi analizon elementët përbërës të vjedhjes, figurat e saj të posaçme në rrethana rënduese dhe qëllimin e përfitimit të padrejtë, duke theksuar mbrojtjen që ligji penal i ofron marrëdhënies de facto dhe juridike me pasurinë. Në të njëjtën kohë, programi trajton krimet në fushën tatimore, si mashtrimi tatimor, evazoni fiskal, planifikimi agresiv tatimor dhe pastrimi i parave, të cilat minojnë barazinë fiskale dhe besimin në shtet. Qëllimi i trajnimit është të pajisë kandidatët me aftësinë për të interpretuar kuadrin ligjor, për të dalluar elementët dallues të këtyre veprave dhe për të zbatuar standardet procedurale e jurisprudencën përkatëse në trajtimin e çështjeve konkrete. Gjithashtu do të trajtohen edhe institutet proceduralë të marrëveshjes dhe urdhërit penal të dënimit.

Pyetje vetëstudimore

1. Cilët janë elementët themelorë që përbëjnë veprën penale të vjedhjes sipas Kodit Penal?
2. Cilat janë format kryesore të mashtrimit dhe evazionit tatimor?
3. Cilat dispozita të Kodit Penal parashikojnë veprat penale në lidhje me taksat dhe tatimet?
4. Rastet e gjykimit me marrëveshje të palëve.
5. Rastet e zbatimit të urdhërit penal të dënimit.

Përmbajtja

- Marrëveshja dhe Urdhëri penal i dënimit
- Vjedhja.
- Veprat penale në lidhje me taksat dhe tatimet.
- Krijimi i bindjes lidhur me ekzistencën e krimeve tatimore dhe pasqyrimi i elementeve të nevojshëm, që duhet të jenë provuar gjatë në përfundim të hetimeve, aspektet provuese të krimeve tatimore, qarkullimi i provave midis procedurave penale dhe procedurave dhe gjykimeve administrative tatimore.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Marrëveshja	Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika, ndahen në 3 grupe dhe ftohen të propozojnë dhe formulojnë një marrëveshje (20 min). Në vijim, sipas të njëjtës ndarje, ftohen të formulojnë vendimin e pranimi / mospranimi (20 min). Zgjidhjet paraqiten në monitor dhe çetlet debati (10 min)	
10:00 - 10:50	Marrëveshja, vijim Urdhëri penal i dënimit	Dabati për marrëveshjen vijon (25 min) E njëjta metodologji aplikohet për urdhrin penal të dënimit. (debati vijon pas pushimit)	
11:00 - 11:50	Urdhëri penal i dënimit	Vijon debati sipas së njëjtës metodologji	
12:30-13:20	Vjedhja. (50 min) - Elementet konstituiv të veprës penale të vjedhjes. Tiparet karakteristike të vjedhjes së hapur, të fshehtë, me rrëmbim (dhunë), me mashtrim, mjeshtëri. - Dallimet dhe të përbashkëtat ndërmjet vjedhjes dhe asaj në rrethana cilësuese, shpërdoruar detyrën, vjedhja e bankave dhe arkave të kursimit, energjisë elektrike, ose impulsive	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e zgjedhur; - Rasti i veprave të artit; - rasti “vjedhja me pasojë vdekjen me arme duke shpërdoruar”. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon figurat e veprave penale të vjedhjes në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për çdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (15 min); Diskutim mbi momentin e konsumimit të veprës penale, dhe elementet dallues ndërmjet vjedhjes	

	telefonike, komunikimeve elektronike, veprat e artit dhe kulturës, apo kur ajo shoqërohet me dhunë, me armë, ose ka sjellë si pasojë vdekjen.	dhe formave të cilësuar të tij. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktika. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (25min)	
13:30-14:20	Veprat penale në lidhje me taksat dhe tatimet. (50 min) - Karakteristikat e inkriminimit të evazionit fiskal. Dallimet dhe të përbashkëtat me figurën e vepres penale të ushtrimit të një aktiviteti tregtar të parregjistruar. Mospagimi i taksave dhe tatimeve, kushtet për aplikimin e përgjegjësisë penale. Moskryerja e detyrave nga organet tatimore si formë e shpërdorimit të detyrës?	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 27. Rasti 1- fshehja e të ardhurave. 28. Rasti 2 - moskryerja e detyrave nga organet tatimore; 29. Rasti 3- veprat ne fushen e taksave dhe pastrami i produkteve Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën përgjegjësisë penale (10 për secilin rast=20 min); Kandidatët do të identifikojnë karakteristikat e inkriminimit të evazionit fiskal, mospagimit të taksave dhe tatimeve. (10 min). Kandidatët do të analizojnë të përbashkëtat dhe dallimet me skemat mashtruese dhe piramidale dhe evazionit fiskal.(10 min). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale në krimet tatimore (bazuar në	

		pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje.	
14:30-15:20	Krijimi i bindjes lidhur me ekzistencën e krimeve tatimore dhe pasqyrimi i elementeve të nevojshëm, që duhet të jenë provuar gjatë në përfundim të hetimeve, aspektet provuese të krimeve tatimore, qarkullimi i provave midis procedurave penale dhe procedurave dhe gjykimeve administrative tatimore. (50 min) - Faktet kryesore dhe dytësore determinante, që duhet të provohen, për aplikimin e përgjegjesisë penale në krimet tatimore. - Procedurat hetimore standarte në hetimin e krimeve tatimore, sipas protokolleve të hetimit. Qarkullimi i provave midis procedurave penale dhe procedurave dhe gjykimeve administrative tatimore.	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore dhe krijon bindjen lidhur me ekzistencën e krimeve tatimore në dosjet e vëna në dispozicion (10 min minuta); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (10 minuta). Pedagogu prezanton procedurat hetimore standarte në hetimin e krimeve tatimore sipas protokolleve të hetimit, si dhe tregon se si evidentohet vlera provuese dhe qarkullimi i provave midis procedurave penale dhe procedurave dhe gjykimeve administrative tatimore. (30 min)	

MODULI V. GJYKIMI NË APEL

Në trajtimin e këtij moduli, kandidatët do të stërviten me zbatimin praktik të parimit të taksativitetit të mjeteve të ankimit dhe me rregulli *ne transformatio in peius*, të cilat do të jenë pjesë e këtij trajtimi. Detyrueshmëria e riçeljes së shqyrtimit gjyqësor në apel, në rastet kur vihet në dyshim vendimi i pafajësisë të dhënë në shkallë të parë dhe logjika e tij, gjithashtu është pjesë e ushkrimeve argumentuese të modulit. Posaçërisht, kandidatët do të ushtrohen me

zbatimin e apelimeve në lëndë të masave të sigurimit dhe me apelin/kundërapelin e vendimeve të themelit, si dhe me vendimmarrjen e gjykatës së apelit në disa raste përfaqësuese.

DITA 24 Apelimi. Krime kundër autoritetit të shtetit. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Apelimi do të trajtohet në këtë ditë në këndvështrim të krimeve kundër autoritetit të shtetit. Veprimtaria shtetërore është e rregulluar përgjithësisht me anë të normave ligjore strikte dhe detyrimet e nëpunësve publike për të zbatuar ato me përpikëri. Përpos tyre, shumë prej veprimtarive publike kanë adoptuar edhe rregulla të qarta etike për nëpunësit që shërbejnë përditë për ekzekutimin e normave përkatëse. Ajo që shihet në praktikën e përditshme është që ka mjaft raste kur ligji nuk zbatohet plotësisht, ka devijime nga aplikimi i tij në përputhje me frymën pozitive të tij apo jo në mënyrë të barabartë, pavarësisht shtetasve të interesuar për të marrë shërbimin publik. Në këtë mënyrë, demi që shfaqet në publik është i madh, jo vetëm i matshëm sipas vlerës materiale të tij, por edhe në imazhin dhe besueshmërinë e organeve publike në sytë e taksapaguesve. Në mjaft raste të tjera, për shkak të evitimit të meritës në formimin e administratës publike, epërsisë që i jepet kontributit politik të nëpunësve, dëmit që i shkaktohet shtetit janë të konsiderueshme. Prej këtej dhe jo vetëm, rrjedh rëndësia e ndërgjegjësimin të magjistratëve me faktin se këto vepra janë për t'u marrë e trajtuar me shumë seriozitet.

Pyetje vetëstudimore

1. Mjetet e zakonshme të ankimit.
2. Forma e paraqitjes së apelit.
3. Afatet.
4. Rastet e mospranimin të apelit.
5. Heqja dorë nga apeli.
6. Rastet e vendimeve që apelohe.
7. Tipologjia e vendimeve të gjykatës së apelit.

Përmbajtja

Apelimi:

- Apelimi i masave të sigurimit.
- Apeli dhe kundërapeli i vendimeve të themelit.
- Vendimi i gjykatës së apelit

Krime kundër autoritetit të shtetit:

- Veprat penale kundër veprimtarisë shtetërore të kryera nga shtetasit.
- Vepra penale kundër veprimtarisë shtetërore të kryera nga punonjësit shtetërore, ose në shërbim publik.
- Protokollet e hetimit të krimeve të shpërdorimit të detyrës dhe shkeljes së barazisë në tendera.

Objektivat mësimorë

Objektivi 1: Kandidati është i aftë të analizojë procedurat dhe bazat ligjore të apelimin të masave të sigurimit, të interpretojë rregullat mbi apelin dhe kundërapelin e vendimeve të themelit, si dhe të vlerësojë rolin dhe efektet juridike të vendimit të gjykatës së apelit. Ai aftësohet të

zbatojë parimet e së drejtës procedurale penale, të argumentojë qëndrime ligjore dhe të marrë vendime të arsyetuara që garantojnë mbrojtjen e të drejtave të palëve dhe konsistencën e sistemit gjyqësor.

Objektivi 2: Kandidati është i aftë të analizojë veprat penale kundër veprimtarisë shtetërore, si ato të kryera nga shtetasit ashtu edhe nga punonjësit shtetërorë ose në shërbim publik, të identifikojë elementët dallues të shpërdorimit të detyrës dhe shkeljes së barazisë në tendera, si dhe të aplikojë në praktikë protokollet e hetimit të këtyre krimeve, duke vlerësuar ndikimin e tyre në funksionimin e shtetit dhe besimin e publikut. Kandidati aftësohet të interpretojë dispozitat ligjore, të ndërtojë akuza të mbështetura mbi standarde provuese dhe të marrë vendime të arsyetuara për garantimin e integritetit të administratës publike.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Apelimi i masave të sigurimit	Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të parashtrojnë shkaqet e apelimit për masën e sigurimit (25 min). Akti paraqitet në monitor dhe ilustron nga një përfaqësues i zgjedhur prej secilit grup (3x5=15 min) Konsiderata të pedagogut (10 min)	
10:00 - 10:50	Apeli dhe kundërapeli i vendimeve të themelit	Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të parashtrojnë shkaqet e apelimit për themelin (25 min). Çelet një debat (10 min) dhe mandej ftohen të formulojnë shkaqet për kundërapel (15 min)	
11:00 - 11:50	Vendimi i gjykatës së apelit	Kandidatët, sipas të njëjtës metodologji, ftohen të formulojnë vendimin e gjykatës (30 min). Parashtrim i vendimit dhe debat.	
12:30- 13:20	vijon	Vijon debati mbi gjetjet në vendimin e gjykatës së apelit.	
13:30- 14:00	Veprat penale kundër veprimtarisë shtetërore të kryera nga shtetasit. (30 min)	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e zgjedhur;	

	- Dallimet dhe të përbashkëtat ndërmjet kundërshtimit të punonjesit që kryen detyrë shtetërore, mosbindjes dhe goditjeve për shkak të detyrës; Teknikat e inkriminimit të përvetësimit të titullit apo detyrës shtetërore, si dhe të mbajtjes pa të drejtë të uniformës.	- Rast goditjeve për shkak të detyrës; - rasti mbajtje pa të drejtë e uniformës. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon figurën konkrete të veprave kundër autoriteti të shtetit nga shtetasit në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për cdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (10 min); Diskutim mbi dallimet e të përbashkëtat ndërmjet kundërshtimit të punonjesit që kryen detyrë shtetërore, mosbindjes dhe goditjeve për shkak të detyrës; Diskutim mbi teknikat e inkriminimit të përvetësimit të titullit apo detyrës shtetërore, si dhe të mbajtjes pa të drejtë të uniformës. Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktikë lidhur me konkurimin e tyre. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min)	
14:00-14:50	Vepra penale kundër veprimtarisë shtetërore të kryera nga punonjësit shtetërore, ose në shërbim publik. (50 min) - Shpërdorimi i detyrës, zhvillimi i tenderave, barazisë së shtetasve,	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 30. Rasti 1-shpërdorimi i detyrës 31. Rasti 2 shkelja e barazisë në tendera;	

	elementët përcaktues që ndikojnë në identifikimin e këtyre veprave Dallimet veprave të përfshira në këtë kapitull të Kodit Penal, nga njëra-tjetra, elementët e përbashkët, konkurrimet e tyre, rëndësia e aplikimit të dënimeve plotësuese.	32. Rasti 3-veprime arbitrare. Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën përgjegjësisë penale (5 për secilin rast=10 min); Kandidatët do të diskutojnë mbi shpërdorimin e detyrës dhe shkeljen e barazisë në tendera. (20 min). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale në veprat kundër autoritetit të kryera nga punonjësit (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje. (10 min)	
14:50-15:30	Protokollet e hetimit të krimeve të shpërdorimit të detyrës dhe shkeljes së barazisë në tendera (40 min) - Faktet kryesore dhe dytësore determinante, që duhet të provohen, për aplikimin e përgjegjësisë penale në krimet shpërdorimit të detyrës dhe shkeljes së barazisë në tendera. Procedurat hetimore standarte në hetimin e krimeve kundër autoritetit	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore determinante për aplikimin e përgjegjësisë penale në krimet e shpërdorimit të detyrës dhe shkeljes së barazisë në tendera në dosjet e vëna në dispozicion (10 min minuta); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (10 minuta). Pedagogu prezanton procedurat hetimore standarte në hetimin e krimeve kundër të	

	të shtetit, sipas protokolleve të hetimit.	shpërdorimit të detyrës dhe barazisë në tendera, sipas protokolleve të hetimit dhe diskuton me klasën për evidentimin e kontradiktave dhe mangësive në hetim dhe merr informacionin mungues mbi faktet nëpërmjet urdhërimit për të kryer veprime hetimore tipike, (20 min)	
--	--	--	--

MODULI VI. GJYKIMI NË GJYKATËN E LARTË

Në përmbajtje të këtij moduli do të përfshihen trajtimi praktik i rekursit të vendimeve të formës së prerë në temën e masave të sigurimit dhe vendimeve të themelit, të dhëna nga gjykata e apelit. Theksi do të vihet tek rastet taksative të rekursit në Gjykatën e Lartë, që synojnë korrigjimin e një praktike të gabuar, duke synuar veprimin e saj si një gjykatë ligji.

Pjeë e modulit do të jetë edhe vendimmarrja e kolegjit penal të Gjykatës së Lartë dhe ushtrimi me nocionet e “zhvillimit”, “ndryshimit” dhe “njësimit” të praktikës gjyqësore.

DITA 25 Rekursi. Vepra penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve. (6 orë)

Përshkrim i përgjithshëm

Veprat penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve, përbëjnë 4 një komponent thelbësor të mbrojtjes së sovranitetit popullor dhe funksionimit të demokracisë përfaqësuese. Programi analizon mënyrat e ndërhyrjes dhe deformimit të procesit zgjedhor, duke filluar nga presionet mbi votuesit, korrupsioni elektoral, deri te falsifikimi i dokumenteve dhe rezultateve të zgjedhjeve. Një rëndësi e veçantë i kushtohet instrumenteve parandaluese dhe ndëshkuese të parashikuara në Kodin Penal shqiptar, i cili përfshin një sërë dispozitash që adresojnë krimet me sfond zgjedhor. Po ashtu, pjesë integrale e trajnimit është edhe rekursi në Gjykatën e Lartë, si mjet procedural që garanton kontrollin mbi zbatimin e drejtë të ligjit dhe unifikimin e praktikës gjyqësore në këtë fushë sensitive.

Pyetje vetëstudimore

1. Dallimi i çështjeve të faktit nga çështjet e ligjit.
2. Forma e paraqitjes së rekursit.
3. Afatet.
4. Rastet e mospranimit të rekursit.
5. Tipologjia e vendimeve të Gjykatës së Lartë.
6. Funksioni nomofilaktik i Gjykatës së Lartë.
7. Kuptimi i koncepteve “zhvillim”, “ndryshim” dhe “njësim” i praktikës gjyqësore.

8. Rastet e rishikimit të vendimeve gjyqësore të formës së prerë.

Përmbajtja

Rekursi:

- Rekursi i vendimeve të formës së prerë në temën e masave të sigurimit.
- Rekursi i vendimeve të formës së prerë për çështje të themelit.
- Vendimi i Gjykatës së Lartë.

Vepra penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve:

- Korrupsioni zgjedhor dhe format e veçanta të shpërdorimit të detyrës.
- Vepra penale kundër së drejtës për të votuar.
- Protokollet e hetimit të veprave penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve.

Objektivi mësimor: Kandidati është i aftë të identifikojë dhe analizojë veprat penale që prekin zgjedhjet e lira dhe procesin demokratik, të interpretojë dispozitat ligjore mbi parandalimin dhe ndëshkimin e tyre, si dhe të aplikojë në praktikë rekursin në Gjykatën e Lartë si mjet për garantimin e zbatimit uniform të ligjit. Ai aftësohet të ndërtojë vendimmarrje të bazuar në standardet e drejtësisë dhe të kontribuojë në ruajtjen e integritetit të procesit zgjedhor dhe besimit publik në institucionet demokratike.

Struktura e temës

Ora	Tema/nëncështjet	Metodologjia e përdorur	
9:00 - 9:50	Rekursi i vendimeve të formës së prerë në temën e masave të sigurimit	Kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika; Ndahen në 3 grupe dhe ftohen të parashtrijnë shkaqet e rekursit në temën e masave të sigurimit (25 min). Akti paraqitet në monitor dhe ilustron nga një përfaqësues i zgjedhur prej secilit grup (3x5=15 min) Konsiderata të pedagogut (10 min)	
10:00 - 10:50	Rekursi i vendimeve të formës së prerë për çështje të themelit	Zbatohet e njëjta metodologji: kandidatëve u paraqitet një dosje nga praktika, ndahen në 3 grupe dhe ftohen të parashtrijnë shkaqet e rekursit për themelin (25 min). Ftohen të parashtrijnë argumentet e tyre (25 min)	
11:00 - 11:50	Vendimi i Gjykatës së Lartë	Kandidatët, sipas të njëjtës metodologji, ftohen të formulojnë vendimin e gjykatës (30 min).	

		Parashtrim i vendimit dhe debat.	
12:30-13:20	vijon	Vijon debati mbi gjetjet në vendimin e Gjykatës së Lartë.	
13:30-14:10	Korrupsioni zgjedhor dhe format e veçanta të shpërdorimit të detyrës. (40 min) - Karakteristikat e inkriminimit të korrupsionit zgjedhor. Të përbashkëtat dhe dallimet me korrupsionin në sektorin publik; - Shpërdorimi i autoritetit policor si formë e shpërdorimit të detyrës. Dallimet me figurën e vepres penale të përdorimi i funksionit publik për veprimtari politike ose zgjedhore, si dhe braktisja e detyrës nga anëtarët e komisioneve të zgjedhjeve.	Kandidatët kanë lexuar paraprakisht 3 raste: - Dosja e zgjedhur; - Rast shpërdorimit e autoritet policor; - rasti braktisja e detyrës nga anëtarët. Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup identifikon figurën konkrete të veprave të korrupsionit zgjedhor dhe format e veçanta të shpërdorimit të detyrës në secilin rast (10 min); Një përfaqësues për cdo grup paraqet specifikat që ka konstatuar nga aktet (10 min); Diskutim mbi dallimet e të përbashkëtat ndërmjet përdorimi i funksionit publik për veprimtari politike ose zgjedhore, si dhe braktisja e detyrës nga anëtarët e komisioneve të zgjedhjeve; Diskutim mbi teknikat e inkriminimit të korrupsionit zgjedhor dhe formave të . Diskutim mbi problematikat e shfaqura në praktikë lidhur me konkurimin e tyre. (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (20 min)	

14:10-14:50	Vepra penale kundër së drejtës për të votuar. (40 min) - Masat e marra për të penalizuar veprimet, ose mosveprimet kundër të drejtës për të votuar. Dallimet ndërmjet figurave të veprës penale të pengimi i subjekteve zgjedhore, ose zgjedhësit, shkelja e fshehtësisë së votimit, votimi më shumë se një herë ose pa u identifikuar, kanosja apo dhunimi ndaj pjesëmarrësve në zgjedhje, shkelja e së drejtës së zgjedhjes, marrja ose përdorimi i paligjshëm i dokumenteve të identifikimit. - Elementët përcaktues që ndikojnë në identifikimin e veprave penale të falsifikimi i materialit zgjedhor dhe rezultateve të zgjedhjeve, dëmtimi i materialit zgjedhor	Paraqitja e tre rasteve nga pedagogu në formën e një fabule: 33. Rasti 1- pengimi i zgjedhësit 34. Rasti 2 dhunimi nga krimi i organizuar; 35. Rasti 3-dëmtimi i materialit zgjedhor. Kandidatët të ndarë në dy grupe do të identifikojnë ekzistencën përgjegjësisë penale (5 për secilin rast=10 min); Kandidatët do të diskutojnë mbi elementet kualifikues të veprave penale. (10 min). Pedagogu i vështron përgjigjet e marra dhe drejton pyetje lidhur me kriteret për aplikimin e përgjegjësisë penale në veprat penale kundër së drejtës për të votuar (bazuar në pyetjet studimore të parapërgatitura nga pedagogu) (10 min) Diskutim në grup mbi këto gjetje. (10 min)	
14:50-15:30	Protokollet e hetimit të veprave penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve (40 min) - Faktet kryesore dhe dytësore determinante, që	Kandidatët ndahen në tre grupe. Secili grup evidenton faktet kryesore dhe dytësore determinante për aplikimin e përgjegjësisë penale veprat penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin	

	duhet të provohen, për aplikimin e përgjegjesisë penale në veprat penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve. - Procedurat hetimore standarte në hetimin e veprave penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve, sipas protokolleve të hetimit.	demokratik të zgjedhjeve në dosjet e vëna në dispozicion (10 min minuta); Një përfaqësues për çdo grup prezanton faktet që ka konstatuar nga aktet (10 minuta). Pedagogu prezanton procedurat hetimore standarte në hetimin e veprat penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve, sipas protokolleve të hetimit dhe diskuton me klasën për evidentimin e kontradiktave dhe mangësive në hetim dhe merr informacionin mungues mbi faktet nëpërmjet urdhërimit për të kryer veprime hetimore tipike, (20 min)	
--	---	--	--

VLERËSIMI I PROGRAMIT

Vlerësimi i Programit do të bëhet në dy forma:

Vlerësimi i magjistratëve do të jetë përmbledhje e:

Vlerësimi i vazhduar (30 pikë) (soft skills)

- Aftësitë ndërpersonale
- Aktivizimi dhe ndërveprimi në mësim
- Qëndrimet e mbajtura gjatë procesit mësimor
- Organizimi i kohës
- Përgatitja e akteve dhe dokumenteve të tjera që do të kërkohen në klasë

Vlerësimi i detyrave sipas pjesëve (70 pikë)

Çdo modul i Programit do të vlerësohet nëpërmjet një detyre. Shumatorja e çdo vlerësimi përbën vlerësimin final që nuk i kalon 70 pikë.

